

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Martina OBED

**RAZVOJ TURISTIČNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI
OBED**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Martina OBED

RAZVOJ TURISTIČNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI OBED

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**DEVELOPMENT OF TOURIST ACTIVITIES ON FAMILY FARM
OBED**

GRADUATION THESIS
University Studies

Ljubljana, 2012

Z diplomskim delom končujem univerzitetni študij kmetijstvo – zootehnika. Opravljeno je bilo na Katedri za agrarno ekonomiko, politiko in pravo Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter na kmetiji Obed.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala doc. dr. Luko JUVANČIČA.

Recenzent: prof. dr. Stanko Kavčič

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: prof. dr. Ivan ŠTUHEC
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: doc. dr. Luka JUVANČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Stanko KAVČIČ
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisana se strinja z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddala v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Martina Obed

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

- ŠD Dn
DK UDK 631(043.2)=163.6
KG kmetijstvo/kmečki turizem/obiskovalci/ankete/Slovenija
KK AGRIS E80
AV OBED, Martina
SA JUVANČIČ, Luka (mentor)
KZ SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI 2012
IN RAZVOJ TURISTIČNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI OBED
TD Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP IX, 45 str., 2 pregl., 12 sl., 1 pril., 33 vir.
IJ sl
JI sl/en
AI Po končanem študiju nameravam prevzeti družinsko kmetijo Obed, ki se nahaja v Poljanski dolini na nadmorski višini 780 m in na njej uvesti dopolnilno dejavnost turizem na kmetiji. S pomočjo diplomskega dela želim preveriti, kakšne so zahteve in pogoji za razvoj turistične dejavnosti ter kakšno je stanje razvoja turizma na podeželju, tako splošno kot tudi konkretno na območju Poljanske doline. Na podlagi spletne ankete sem ugotavljala želje in pričakovanja obiskovalcev turističnih kmetij. Večina anketirancev meni, da je ponudba dobre, domače hrane s prijaznimi in ustrežljivimi gostitelji ter prenočiščem najpomembnejša. Pomembna pa je tudi urejenost ambienta ter okolice v neokrnjeni naravi s pestro ponudbo športnih aktivnosti. Rezultate ankete sem uporabila pri zasnovi ponudbe bodoče turistične kmetije Obed. Le ta se bo ponašala z nazivom ekološka kmetija in bo gostom ponujala kvalitetno doma pridelano hrano. Ponudba rekreacijskih in pristočasnih dejavnosti vključuje tako naravne danosti območja, kot tudi specifične danosti kmetije. Gostom bodo nudili številne možnosti za rekreacijo, kot so ježa konj, sprostitve v wellnessu, priprava in peka kruha v krušni peči, druženje ob živi glasbi, kolesarjenje in hoja po okoliških hribih ali pa preprosto uživanje v naravi in razgledih na Poljansko dolino z okolico. V Poljanski dolini je kmetijstvo poglavitna dejavnost, zato je ponudba domačih pridelkov in živil (tudi ekoloških) zelo pestra. Na kmetiji Obed se nameravamo intenzivno povezati z okoliškimi ponudniki, zlasti v smislu združevanja ponudbe ekološke hrane in storitve zelenega turizma. Sodelovanje ne pomeni samo ponudba, temveč tudi skupna promocija turistične destinacije.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn
DC UDC 631(043.2)=163.6
CX agriculture/rural tourism/visitors/questionnaires/Slovenia
CC AGRIS E80
AU OBED, Martina
22 JUVANČIČ, Luka (supervisor)
PP SI-1230 Domžale, Groblje 3
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science
PY 2012
TI DEVELOPMENT OF TOURIST ACTIVITIES ON OBED FARM
DT Graduating thesis (University studies)
NO IX, 45 p., 2 tab., 12 fig., 1 ann., 33 ref.
LA sl
AL sl/en
AB After graduation I intend to take over the family farm Obed, which is located in Poljanska dolina at an altitude of 780 m, and to establish a tourist farm as a supplementary activity. The thesis investigates the requirements and conditions for development of tourist facilities on the farm. Furthermore, the thesis analyses the trends and prospects of rural tourism, both in general terms, and specifically in the area of Poljanska dolina. An internet survey was carried out, identifying needs and expectations of visitors of tourist farms. The majority of respondents emphasize that the domestic supply of good food with friendly and helpful hosts and quality accommodation are paramount. Tidiness of ambience and environs are very important such as beauty in untouched nature with a diverse range of sport activities. Results of the survey will be used to design the future offer of tourist farm Obed. The tourist farm Obed will acquire the status of organic farm and will be offering its guests quality food of own production. The offer of recreation and leisure activities on the tourist farm Obed will combine the surrounding natural resources, and some amenities specific to the farm: horse riding, relaxing in wellness, preparing and baking bread in baker's oven, socializing with live music, cycling or hiking around the surrounding hills, or simply enjoying the beauty of nature with splendid views. In Poljanska dolina, agriculture remains the major economic activity and owing to this, the supply of domestic products and food is very varied. The farm Obed is intending to establish intensive cooperation with the surrounding providers, particularly in terms of provision and promotion of organic food and green tourism services. Association does not mean only offer, but it is common promotion of tourist destination.

KAZALO VSEBINE

	str.
Ključna dokumentacijska informacija (KDI).....	III
Key words documentation (KWD).....	IV
Kazalo vsebine.....	V
Kazalo preglednic.....	VI
Kazalo slik.....	VII
Kazalo prilog.....	VII
Okrajšave in simboli.....	IX
1 UVOD	1
2 PREGLED OBJAV	3
2.1 RAZVOJNI POTENCIALI TURIZMA NA SLOVENSKEM PODEŽELJU.....	3
2.1.1 Diverzifikacija: iskanje dodatnih virov dohodka kmečkega gospodarstva.....	3
2.1.2 Pomen dopolnilnih dejavnosti na kmetiji.....	3
2.1.3 Turizem na kmetiji.....	4
2.1.4 Oblika turističnih dejavnosti na kmetiji.....	4
2.1.5 Pogoji za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji.....	5
2.1.6 Vzroki za vzpon turizma na podeželju.....	7
2.1.7 Prednosti in slabosti razvoja turizma na podeželju.....	7
2.2 POLJANSKA DOLINA KOT PODEŽELSKA TURISTIČNA DESTINACIJA.....	7
2.2.1 Glavne geografske značilnosti.....	7
2.2.2 Turistične znamenitosti v Poljanski dolini ter njeni okolici.....	8
2.2.3 Turistične kmetije v Poljanski dolini in okolici.....	10
2.2.4 Povezovanje med turističnimi ponudniki in kmetijami v Poljanski dolini.....	13
2.2.5 Prihodnji turistični infrastrukturni in povezovalni projekti v Poljanski dolini...	15
3 MATERIAL IN METODE	17
3.1 MATERIAL.....	17
3.1.1 Predstavitev kmetije Obed.....	17
3.1.2 Ureditev dopolnilne dejavnosti na kmetiji.....	19
3.2 METODE.....	20
4 REZULTATI	21
4.1 SOCIALNO-DEMOGRAFSKI PODATKI ANKETIRANCEV.....	21
4.2 POZNAVANJE PONUDBE TURISTIČNIH KMETIJ, POGOSTOST OBISKOV....	23
4.3 PRIČAKOVANJA IN PREFERENCE OBISKOVALCEV TURISTIČNIH KMETIJ	26
5 RAZPRAVA IN SKLEPI	28
5.1.1 Ocena primernosti turistične ponudbe Poljanske doline z okolico.....	28
5.1.2 Možnost intenzivnejšega povezovanja turizma in kmetijstva v Poljanski dolini..	29
5.1.2.1 Ocena sedanjega stanja.....	29
5.1.2.2 Možne izboljšave.....	29
5.1.3 Načrtovana turistična ponudba bodoče turistične kmetije Obed.....	29

5.2	SKLEPI	31
6	POVZETEK.....	32
7	VIRI.....	33

ZAHVALA

PRILOGE

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Stalež živali na kmetijskem gospodarstvu Obed	18
Preglednica 2: Neposredna in izravnalna plačila	19

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Spol anketirancev	21
Slika 2: Starost anketirancev	21
Slika 3: Regija stalnega bivališča anketirancev	22
Slika 4: Stopnja izobrazbe anketirancev	22
Slika 5: Razumevanje pojmov turizem na kmetiji oz. kmečki turizem	23
Slika 6: Izkušnje anketirancev z obiskom turističnih kmetij	24
Slika 7: Pogostost obiska turističnih kmetij	24
Slika 8: Pogostost obiska turističnih kmetij glede na starost anketirancev	25
Slika 9: Priložnosti, ob katerih se anketiranci odločijo za obisk turistične kmetije	25
Slika 10: Ocena pomembnosti posameznih značilnosti na kmetiji z nastanitvijo	26
Slika 11: Dodatne dejavnosti, ki prepričajo gosta za obisk turistične kmetije	26
Slika 12: Viri informacij, preko katerih se anketiranci odločijo za obisk turistične kmetije	27

KAZALO PRILOG

Priloga A: Anketa o tem, kaj ljudje pričakujejo od turistične kmetije

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

OMD – Območje z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost

ZTKS - Združenje turističnih kmetij Slovenije

GVŽ - Glava velike živine

KOP – Kmetijsko okoljska plačila

LTO Blegoš - Lokalna turistična organizacija Blegoš

1 UVOD

Kmetje so se že od nekdaj ukvarjali poleg kmetovanja še z drugimi dejavnostmi, ki povečujejo dohodek kmetijskega gospodarstva in omogočajo boljšo izrabo proizvodnih dejavnikov (delo, zemljišča, zgradbe, oprema, znanje) in lokacijskih potencialov, ki jih prinašajo naravne danosti ter kulturno-zgodovinske posebnosti območja (Juvančič, 2011). Vsaka dejavnost, ki pripomore h krepitvi ekonomskega položaja kmetij, zagotavlja tudi njihov obstoj, v širšem smislu pa prispeva tudi k ohranjanju kmetijske pridelave in kulturne krajine. Ohranjanje poseljenosti je še posebej pomembno v hribovskih in gorskih območjih. Tam so možnosti za kmetovanje omejene in delo je težje. Zato je potrebna velika predanost delu, več tehničnega in ekološkega znanja ter pomoč države s prispevki, kar vodi k uspešnemu gospodarjenju.

Majhne obdelovalne površine, težavne razmere za kmetijsko pridelavo, vedno nižje cene kmetijskih pridelkov in vedno manjše možnosti zaposlitve zunaj kmetijstva so pglavitni vzroki, zaradi katerih se številne kmetije v Sloveniji srečujejo s problemom nezadostnega prihodka iz kmetijske dejavnosti, zaradi česar so primorane, da si poiščejo dodaten vir dohodka (Juvančič, 2011). Sodobno razmišljanje ter samozavestno delovanje ob strokovni in politični podpori pa omogoča napredek kmetijstva in razvoj različnih dopolnilnih dejavnosti. Pomemben del turistične ponudbe na podeželju je ponudba na turističnih kmetijah.

Turizem na kmetiji je z nekaj manj kot petinskim deležem ena od najbolj razširjenih oblik dopolnilnih dejavnosti v Sloveniji (Erhart, 2011). Ponudba turističnih kmetij hkrati predstavlja pomemben del turistične ponudbe na podeželju. Njihove primerjalne prednosti temeljijo na domačnosti, kakovosti ponudbe, na mirnem, zdravem, privlačnem in raznolikem okolju, pa tudi v cenovni konkurenčnosti. Turistične kmetije, ki imajo za osnovo zdrav način življenja, s poudarkom na hrani, ki je pridelana na ekološki način in na vrednotah naravne in kulturne dediščine, doživljajo velik razcvet. Vse več ljudi je pripravljeno za svoje zdravje in dobro počutje porabiti veliko denarja, saj so naveličani mestnega hrupa, prenapolnjenih hotelov in stresnega življenja v delovnem okolju.

V diplomskem delu preverjam možnosti uvedbe dopolnilne dejavnosti turizem na kmetiji, na domači družinski kmetiji Obed. Lokacija in razvojne danosti kmetije nudijo potencial za učinkovito vključitev v turistično ponudbo Poljanske doline. S hitrim širjenjem tehnologije, ter transportnih sredstev, se povpraševanje v turizmu širi in odpira nove možnosti za obiske različnih destinacij. Poglobljen pogled v turistično dejavnost, predvsem v trg povpraševanja, posameznim turističnim krajem in destinacijam omogoča strateško prednost v primerjavi s številnimi konkurenčnimi ponudniki tako v neposredni bližini kot širše.

Namen diplomskega dela je proučiti proces razvoja turistične kmetije Obed v turistično dobro razviti Poljanski dolini ter na podlagi ankete ugotoviti, kakšna pričakovanja imajo anketiranci v zvezi s turistično kmetijo.

Zanima nas, kaj si anketiranci predstavljajo pod besedama turistična kmetija oz. kmečki turizem, kolikokrat na leto jo obišejo in s kakšnim namenom, ocena dobre ponudbe na turistični kmetiji z nastanitvijo, katere dodatne dejavnosti bi anketirance pritegnile za obisk kmetije ter informacijski kanali, preko katerih se obiskovalci odločijo za obisk določene kmetije.

Naslednje leto nameravam prevzeti kmetijo od matere. V okviru diplomske naloge se želim seznaniti z vsemi zahtevami ter pridobiti vse informacije, ki so potrebne za razvoj turistične dejavnosti na kmetiji Obed. Nato želim preveriti mnenja oziroma zahteve potencialnih gostov o turizmu na kmetiji ter ugotoviti primernost turistične ponudbe Poljanske doline.

Dosedanji prihodek od kmetijstva je bil minimalen, saj kmetija obsega le 6,3 ha travnih površin in 4,7 ha gozda, poleg tega pa se kmetija nahaja na območju z omejenimi dejavniki (OMD). Predniki so se ukvarjali z rejo govedi, prašičev, kokoši in zajcev ter prodajali meso in mesne izdelke. Moj cilj je že od nekdaj, da bi na kmetiji zaživel kmečki turizem: poleg osnovne ponudbe, bi se ponašal z odlično, doma pridelano ekološko hrano, dodatno pa bi se med drugim ukvarjali tudi z rejo divjadi, škotskega goveda in drugih vrst živali.

2 PREGLED OBJAV

2.1 RAZVOJNI POTENCIALI TURIZMA NA SLOVENSKEM PODEŽELJU

2.1.1 Diverzifikacija: iskanje dodatnih virov dohodka kmečkega gospodinjstva

V gospodarsko razvitih državah se v zadnjih letih število kmetij, sposobnih ustvariti zadovoljivo raven dohodka iz kmetijske dejavnosti, stalno zmanjšuje (Potočnik Slavič, 2011, cit. po Pieniadz, 2009). Zaradi zagotavljanja gospodarske, finančne in socialne stabilnosti v kmečkih gospodinjstvih je čedalje bolj pomembno pridobivanje dohodka iz več virov (diverzifikacija), kar se je v zadnjih letih odločilno zaznamovalo politično-gospodarske razprave številnih (ne) evropskih držav (Potočnik Slavič, 2011).

Zaradi specifične agrarne strukture in usihanju dohodka iz kmetijske dejavnosti, je za večji del slovenskih kmetij čedalje bolj pomembno iskanje alternativnih dohodkovnih virov s pomočjo vzpostavljenega mehanizma dopolnilnih dejavnosti. Uvajanje, razvoj in tržno krepitev dopolnilnih dejavnosti označujemo kot proces, ki povezuje državo kot zakonodajalca, kmeta in njegovo družino kot nosilca idej, ponudnika storitev, trg s potrošnikom z izoblikovanim odnosom do proizvodov in storitev s podeželja ter družbo kot celoto s prepoznavanjem in ustreznim vrednotenjem raznovrstne ponudbe podeželja (Potočnik Slavič, 2011).

2.1.2 Pomen dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

Na podlagi terenskih raziskav na kmetijah z registrirano dopolnilno dejavnostjo v Sloveniji Potočnik Slavičeva (2011) argumentira, da so dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki imajo veliko vlogo pri aktiviranju razpoložljivega gospodarskega, človeškega, socialnega in drugega kapitala, zanimive kot trenutni blažilec socialnih razmer. So odgovor na sodobno potrošniško-rekreativno naravnost družbe in ponovno prebujene želje po izoblikovanju odnosa do potrošnih dobrin (lokalna oskrba s hrano). Dopolnilne dejavnosti niso novost, v Sloveniji jih v zadnjem desetletju kar precej razvijajo zaradi:

- unovčenja podeželskih virov predvsem vinotoč in turizem na podeželju, v zaledju večjih zgostitev prebivalstva;
- zaprtja delovnih mest na podeželju, na primer zapiranje lesnopredelovalnih obratov v Zgornji Savinjski dolini in aktiviranja notranjih potencialov polkmečkih gospodinjstev;
- večje konkurence tuje delovne sile na »tradicionalnih« zaposlitvenih trgih izven regije;
- dejstva, da so običajno zaradi nekoliko večjih davčnih olajšav prva oblika razvoja podjetniškega duha na podeželju, čeprav nekatere oblike dopolnilnih dejavnosti kot je na primer turizem na podeželju zahtevajo velika finančna vlaganja;
- dokazov, da so dopolnilne dejavnosti pogosto lahko prehodna oblika k pravemu podjetništvu na kmetiji ali na podeželju ob večinoma sočasnemu opuščanju kmetijske dejavnosti.

Pompe (2006, cit. Po Potočnik Slavič, 2011) v analizi predelave mesa kot dopolnilne dejavnosti na slovenskih kmetijah ugotavlja, da zanimanje za dopolnilne dejavnosti na slovenskih kmetijah narašča, vendar razvoj le-teh ovira nedorečena zakonodaja in visoki stroški investicije. Ugotovila je, da lahko dopolnilno dejavnost uspešno opravljajo kmetije, ki

imajo dovolj delovne sile ter, da lahko razvoj dopolnilnih dejavnosti pozitivno prispeva h krepitvi narodne identitete ter večji prepoznavnosti. Obenem izpostavlja, da bi lahko pravilno vključevanje države v problematiko dopolnilnih dejavnosti izrazilo pripomoglo k izboljšanju stanja na slovenskih kmetijah. Ponekod so manj intenzivne oblike dopolnilnih dejavnosti bolj »preživetveno« iskanje različnih dohodkovnih virov z vidika ekonomičnosti. Raba strojev v zimskem času za potrebe lokalne skupnosti je zelo razširjena. Prisoten je tudi uporabno-špekulativni odnos, ki skuša izkoristiti trenutne davčne ugodnosti ob registraciji dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Na vsak način jih moramo vrednotiti kot pozitivni doprinos h krepitvi gospodarskega in socialnega kapitala, rabi človeškega in okoljskega, velikokrat tudi k sočasni rabi in krepitvi celotnega podeželskega kapitala. To pa zaradi intenzivnosti večine njegovih pojavnih oblik pomeni tudi krepitev različnih oblik organizacijskega kapitala. Zato je doprinos dopolnilnih dejavnosti pomemben za krepitev regionalnih gospodarskih krogov, pri prepoznavnosti območja, ohranjanju poseljenosti, kar se kaže tudi v trenutni dinamiki teh dejavnosti po Sloveniji, obenem pa izkazujejo tudi izjemno prilagojenost naravnemu in družbenemu okolju z izkoriščanjem naravnih danosti in prilagajanju tržnim zahtevam (Potočnik Slavič, 2011).

2.1.3 Turizem na kmetiji

Turizem je splet dejavnosti oseb, ki potujejo in bivajo v kraju zunaj svojega običajnega okolja zaradi preživljanja prostega časa, sprostitve, poslov ali iz drugih razlogov, najmanj en dan (z najmanj eno prenočitvijo), vendar ne več kot eno leto brez prekinitve (Statistične informacije, 2011).

Turizem je vsota pojavov in odnosov, ki izhajajo iz interakcij med turisti, ponudniki turističnih uslug in dobrin, vlado in lokalnimi skupnostmi v procesu privabljanja in gostovanja turistov in drugih obiskovalcev (Verbole, 1995).

Turistična dejavnost je vrsta dopolnilne dejavnosti na kmetiji, pri kateri pripravljamo in strežemo jedi in pijače, nastanimo goste ter jim ponudimo še kaj. Urejajo jo predpisi s področja kmetijstva in gostinstva (Krašovec, 2002).

2.1.4 Oblika turističnih dejavnosti na kmetiji

Turizem na kmetiji se deli na gostinsko in negostinsko dejavnost.

K negostinski dejavnosti sodijo dejavnosti, kot so: ogled kmetije in njenih značilnosti ter okolice, ježa živali, oddajanje športnih rekvizitov ali oddajanje površine za piknik. Gostinsko dejavnost izvaja kmetija z nastanitvijo, kmetija s prostorom za kampiranje, izletniška kmetija, vinotoč, osmica in planšarija (Krašovec, 2002).

Kmetija z nastanitvijo

Za nastanitev lahko kmetija ponuja sobe, počitniško stanovanje, apartma ali prostor za taborjenje. Kmetija, ki ima sobe za nastanitev, mora gostom ponuditi tudi hrano, najmanj zajtrk, lahko pa tudi kosilo in večerjo. Pri nastanitvi v apartmaju ali kampu kmetija ponudi le oskrbo z lastnimi pridelki (Krašovec, 2002).

Izletniška kmetija (kmetija odprtih vrat)

Ponujajo hrano in pijačo, ne pa tudi prenočišč. Izletniška kmetija sme ponuditi jedi iz domačega okolja, doma pridelane in predelane pijače, napitke in mineralno vodo. Upravna enota po prej pridobljenem mnenju lokalne skupnosti dovoli kmetu, da ponuja tudi kupljeno pijačo. Na nekaterih območjih izletniške kmetije imenujemo kmetije odprtih vrat (Pravilnik o minimalnih ..., 2000).

Vinotoč in osmica

Vinotoč in osmica sta kmetiji, kjer strežejo in prodajajo lastno vino in druge doma pridelane alkoholne in brezalkoholne pijače. Medtem, ko lahko v vinotoču prodajajo in strežejo hrano in pijačo vse leto, seveda dokler imajo svojo pijačo, pa so osmice lahko odprte največ dvakrat na leto do deset dni. Zakonski predpisi določajo, da lahko vinotoč ponuja le hladne prigrizke, domač kruh in domače pecivo, lastno vino in druge alkoholne pijače ter brezalkoholne pijače. Osmice pa lahko poleg naštetega ponujajo tudi eno krajevno značilno jed (Krašovec, 2002).

2.1.5 Pogoji za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji

Ponudba hrane

Doma pridelani hrani gostje pripisujejo velik pomen, saj velja ponudba hrane za eno glavnih privlačnosti turističnih kmetij. Prav po ponudbi hrane iz surovin, pridelanih na kmetiji, se turistična kmetija loči od ponudbe drugih gostinskih obratov. Samooskrba z vrtninami, sadjem, žiti in surovinami živalskega izvora zagotavlja kakovostne surovine za ponudbo hrane (Združenje turističnih ..., 2011).

Za dopolnilno dejavnost turizem na kmetiji – gostinska dejavnost je treba zagotoviti takšen obseg kmetijske dejavnosti, ki zagotavlja najmanj 30% vrednosti lastnih surovin, pri čemer jih do največ 30% vrednosti surovin lahko dokupijo v trgovini, ostalo pa od drugih kmetij (O dopolnilnih dejavnostih, 2011).

Kakovost ponudbe

Na turističnih kmetijah označujemo kakovost ponudbe z eno, dvema, tremi ali štirimi jabolki, glede na obseg in kakovostno raven opremljenosti in storitev določene turistične kmetije. Več jabolk zagotavlja večjo kakovost in obseg storitev. Po Pravilniku o merilih in načinu kategorizacije nastanitvenih obratov in marin, ki določa tudi pogoje za kategorizacijo turističnih kmetij z nastanitvijo, je pridobitev kategorije za vse turistične kmetije z nastanitvijo obvezna. Pravilnik natančno opisuje pogoje glede urejenosti okolja in zunanlega videza kmetije, urejenosti in opremljenosti posameznih prostorov kmečke hiše (jedilnice, kuhinje, sanitarij, sob in kopalnic za goste), zahteve pri ponudbi hrane in dodatni ponudbi za goste pri posameznih kategorijah turističnih kmetij. Postopek za izdajo odločbe o kategoriji turistične kmetije vodi upravna enota (O dopolnilnih dejavnostih, 2011).

Ureditev prostorov

Ne le, da bi zadostili zakonskim predpisom, temveč predvsem zato, da se bodo gostje na turistični kmetiji prijetno počutili in da bodo družinski člani lažje opravljali svoje delo, je potrebno kmetijo primerno urediti. Zunanja ureditev, prostori in oprema na turistični kmetiji morajo biti prilagojeni krajevnim arhitekturnim značilnostim in avtentičnem okolju. Prostori, v katerih strežejo jedi in pijače, morajo zagotavljati domačnost (kmečka kuhinja, kmečke izbe) in v njih ne sme biti značilne točilniške opreme, kot so npr. točilni pulti. Prostori na

turistični kmetiji morajo biti urejeni v skladu s Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih (2000), ki se nanašajo na poslovne prostore, opremo in naprave, ter o pogojih glede minimalnih storitev v posameznih vrstah gostinskih obratov, pri sobodajalcih in na kmetijah, ki predpisuje opremljenost posameznih prostorov (sob, apartmajev, kuhinje, kampa ...). Pri urejanju sob in apartmajev pravilnik določa minimalno velikost sob in minimalno opremljenost (Krašovec, 2008).

Izletniška kmetija mora imeti urejen prostor za strežbo jedi in pijač, t. i. kmečko izbo, stranišče za goste (ločeno za moške in ženske) in kuhinjo za pripravo jedi. Naštete prostore mora imeti tudi vinotoč, pri čemer je kuhinja lahko priročna, z osnovno opremo za pripravo hladnih jedi. Če ne gre za nastanitev gostov v apartmaju ali kampu, kjer si gostje kuhajo sami, mora imeti tudi kmetija z nastanitvijo kuhinjo za pripravo jedi in prostor za strežbo jedi in pijač (Krašovec, 2008).

Predelava živil živalskega izvora

Kmetijska gospodarstva, ki predelujejo živila živalskega izvora, morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Pravilnik o veterinarsko-sanitarnih pogojih za proizvodnjo živil živalskega izvora ter oddajo v promet za javno potrošnjo (O dopolnilnih dejavnostih, 2011).

Zdravstveno – sanitarni pogoji

Vsaka ponudba hrane in pijače gostom je javna poraba, zato morata proizvodnja in promet z živili ustrezati načelom higiene živil ter potekati v objektih, prostorih in na mestih, ki izpolnjujejo higienske in zdravstvene zahteve. To določa Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (2000).

Obratovalni čas

Kmetija si sama oblikuje delovni čas za gostinsko dejavnost v okviru predpisanih možnosti, mora pa ga priglasiti pristojnemu organu lokalne skupnosti. Na kmetijah, kjer opravljajo gostinsko dejavnost morajo upoštevati Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij na kateri se opravlja gostinska dejavnost (1999).

Usposobljenost nosilcev turistične dejavnosti

Nosilec gostinske turistične dejavnosti mora biti primerno usposobljen. Kot primerna usposobljenost se šteje izobrazba najmanj 3. stopnje gostinske, turistične ali kmetijske gospodinske smeri ali ustrezen certifikat, za katerega velja potrdilo o uspešno opravljenem 70-urnem tečaju za nosilce turistične dejavnosti na kmetiji po programu Kmetijske svetovalne službe Slovenije. Kot primerna usposobljenost veljajo tudi najmanj petletne delovne izkušnje, kar mora nosilec dokazati s potrdilom, izjavami ali drugim ustreznim dokazilom. Ker je usposobljenost za opravljanje dopolnilne dejavnosti pri vseh dejavnostih vezana tudi na ustrezno usposobljenost za opravljanje kmetijske dejavnosti, mora kmet ob priglasitvi turistične dejavnosti dokazati tudi to. Kot ustrezna usposobljenost iz kmetijske dejavnosti se šteje najmanj poklicna izobrazba kmetijske smeri, opravljen preizkus znanja iz kmetijske dejavnosti po programu kmetijskih poklicnih ali srednjih šol ali najmanj petletne delovne izkušnje na kmetiji ali v posamezni kmetijski dejavnosti (Krašovec, 2002).

2.1.6 Vzroki za vzpon turizma na podeželju

Turizem je najhitreje rastoča gospodarska dejavnost zadnjih desetletij. Hkrati s tem pa velja tudi, da gostje postajajo vse bolj zahtevni in samo namestitev ni dovolj. Potrebno jim je zagotoviti določene aktivnosti kot so šport, prireditve, gastronomija, etnologija. Gostje morajo imeti možnost spoznati identiteto okolja ter zgodbo o njihovi domačiji. Uspešni ponudniki turističnih storitev učinkovito segmentirajo ponudbo za različne ciljne skupine, kot na primer za družine, iskalce aktivnega oddiha, ljubitelje adrenalinskih športov, doživljajskih počitnic in podobno (Erhart, 2011).

Trendi, ki se zadnje čase pojavljajo na turističnem trgu pa so: več kratkih oddihov, gost v ospredje postavlja doživetja ter oblikovanje lastnega programa, kako bodo potekale počitnice (dostopnost informacij, proaktivnost). Negativna percepcija masovnega turizma je vse pogostejša (Erhart, 2011).

Povpraševanje prebivalstva po turističnih in pristočasnih storitvah, ki jih lahko nudi podeželski prostor, je v porastu. K temu prispeva dejstvo, da se podeželje iz prostora pridelave v vse večji meri spreminja v prostor porabe. To je posledica upadajočega pomena kmetijstva v strukturi gospodarstva in istočasno naraščajoče stopnje urbanizacije podeželskega prostora. V družbi narašča okoljevarstvena zavest. Postmoderni življenjski slog prinaša večje zanimanje za kulturno-zgodovinsko izročilo podeželja (Juvančič, 2011).

2.1.7 Prednosti in slabosti razvoja turizma na podeželju

Zelo pomembna prednost je v tem, da spodbuja razvoj celotnega območja vključno z razvojem infrastrukture za lokalno prebivalstvo. S tem je multiplikativen učinek pri razvoju drugih gospodarskih dejavnosti, kar prinese dodaten dohodek prebivalcem na podeželju oziroma na kmetiji. Z novimi delovnimi mesti v oddaljenih območjih pride do krepitev lokalnih skupnosti pri povezovanju ponudbe ter pripadnost območju. Med drugimi pa tudi ohranitev kulturnega in zgodovinskega izročila, naravnih danosti. Ozavešeni turisti želijo lokalne proizvode, kulinariko (Erhart, 2011).

Slabosti so predvsem majhna dodana vrednost v turizmu in sezonska narava dela. Turisti vplivajo na navade prebivalcev podeželja pri gradnji objektov, obremenjenosti lokalne infrastrukture, dvigu cen nepremičnin in storitev kjer je motena tradicionalna kmetijska dejavnost, ter na okolje z onesnaževanjem in pri izgledu izgradnje infrastrukture. S turizmom mora živeti celotno območje oziroma kraj in ne samo osamljena kmetija. Nenazadnje, identiteta območja se izgublja zaradi želje po ugajanju turistom - uvažanje vrednostnih norm (Erhart, 2011).

2.2 POLJANSKA DOLINA KOT PODEŽELSKA TURISTIČNA DESTINACIJA

2.2.1 Glavne geografske značilnosti

Poljanska dolina

Poljanska dolina je 42 km dolga dolina v porečju Poljanske Sore. Poteka od Škofje Loke do okolice Žirovske kotline in leži v občinah Škofja Loka, Gorenja vas-Poljane in Žiri. Obsega

okrog 250 km² ozemlja na jugovzhodu Gorenjske. Na jugu jo obdaja Polhograjsko hribovje, na severu (pri Škofji Loki) Škofjeloško hribovje, na zahodu pa Cerkljansko in Rovtarsko hribovje. Po podatkih iz leta 1992 je v Poljanski dolini živel 12.300 prebivalcev. Največja naselja v dolini so Žiri, Gorenja vas in Poljane nad Škofjo Loko. Prebivalci razloženih občestnih vasi v dolini se ukvarjajo s kmetijstvom in turizmom. Med leti 1985 in 1990 je na Žirovskem Vrhu obratoval rudnik urana. Dolina je poznana tudi po kamnolomu marmorja na Hotavljah. V dolini v zadnjih letih opaziti tudi razmah sirarstva. Več kmetij se je poleg pridelave mleka usmerilo tudi v predelavo le tega v mlečne izdelke (Poljanska dolina, 2011).

Stara Oselica

Stara Oselica je široko razpotegnjena vas v zgornjem delu Poljanske doline in predstavlja skupno ime za vrsto gorskih zaselkov in samotnih kmetij, raztresenih po pobočjih Ermanovca (1026 m) in Planine (851 m). Znana je po svoji reliefni pestrosti, saj ji nadmorska višina niha med 420 m in 1026 m. Majhni potoki ali hudourniki so v rdeči skrilavec izdolbli globoke doline s strmimi pobočji, ponekod celo prave soteske. Na jugozahodu je pogosta kamnina kremenov peščenjak, ki so ga v starih časih uporabljali kot brusilni kamen (oslo), s katerim so brusili kose in ga prodajali po celotni Poljanski dolini. Proti vzhodu se začne pojavljati tudi apnenec, vendar ta ne prevladuje. Največ je rjave gozdne prsti, ki je sicer precej kislja in izprana, a je v debelih plasteh in primerna za živinorejo in manj občutljive kmetijske kulture, kot npr. krompir in repo (Stara Oselica, 2011).

2.2.2 Turistične znamenitosti v Poljanski dolini ter njeni okolici

Po drugi svetovni vojni je število prebivalstva v hribovju in dolinah v Poljanski dolini začelo rasti, precej so se povečala naselja Zminec, Žiri in Dobrava, od koder se je priseljevanje širilo v bližnje vasi. V hribovskih naseljih nad 600 m nadmorske višine se je dogajalo ravno obratno, prebivalstvo se je odseljevalo, najbolj občutno v pasu nad 1000 m. V 19. stoletju je bilo na teh območjih šestkrat več ljudi kot danes. Danes je poselitev v hribovju neenakomerna in raznolika s približno 81.000 prebivalci (Prebivalstvo po naseljih, 2011).

Za Poljansko dolino je značilno bogato kmečko stavbarstvo, kar se odraža v številnih kulturno-zgodovinskih spomenikih in znamenitostih. V nadaljevanju navajamo nekatere od njih.

Kulturni spomeniki

Domačija "pr Mraku", Volča 3, nekdanja gostilna, predstavlja primer bogate velike domačije s "trškimi" vzori (Kulturni spomeniki ..., 2011).

2. Domačija "pr Koritar", Hotavljje 33, predstavlja značilno loško ljudsko arhitekturo srednjega sloja iz začetka 19. stoletja (Kulturni spomeniki ..., 2011).

3. "Dobničanova domačija", Dobje 2, je bila nekdanja med največjimi kmetijami v Poljanski dolini, prav tako je njeno oblikovanje in zasnova z gospodarskim poslopljem značilnost Poljanske doline 19. stoletja (Kulturni spomeniki ..., 2011).

4. Mogočna kmečka domačija – gostilna Na Vidmu, Poljane 27, predstavlja dobro ohranjeno kmečko arhitekturo, nastalo po trških vzorih in z vsemi regionalnimi stavbarskimi značilnostmi od druge polovice 18. pa vse do druge polovice 19. stoletja (Kulturni spomeniki ..., 2011).

5. Rojstna hiša slikarjev Šubicev, Poljane 70, "pr Kisovcu" je pomembna predvsem kot rojstna hiša Janeza in Jurija Šubica (Kulturni spomeniki ..., 2011).

6. Fortunov mlin pri Hotovlji 31 je edini ohranjeni in delujoči potočni mlin v Poljanski dolini z značilnim kozolcem v bližini (Kulturni spomeniki ..., 2011).

7. Posavcev hlev (z letnico 1908) s svinjakom in kozolec toplar (z letnico 1902) predstavljajo značilna gospodarska poslopja premožnejšega kmeta Poljanske doline (Odlok o razglasitvi ..., 2001).

8. Cerkev Svetega Tomaža v Brodeh izhaja iz 15./16. stoletja. Prezbitarij je gotski z enostavnim izdelanim rebrastim obokom in stranskimi gotskimi okni, srednje okno pa je predelano. Ladja je bila podaljšana. Vsa zunanjščina je poslikana z Jernejevimi freskami (poslednja sodba, sv. Krištof, Kristus z apostoli iz l. 1606). V času baroka sta bila prizidana zvonik z letnico 1732 in zakristija. Veliki oltar (datiran z letnico 1773) je posvečen sv. Tomažu (Sveti Tomaž ..., 2012).

9. Zgodnjebaročna romarska cerkev Sv. Volbenk je bila zgrajena v 70. letih 17. stoletja. Vhodno pročelje tvori pred ladjo pozidana lopa, ki v isti ravnini povezuje masivna zvonika, ki sta imela prvotno čebulasti strehi. Veliki oltar je iz začetka 18. stoletja s sliko Alojzija Šubica iz leta 1891. Dva stranska oltarja sta delo Valentina Ottla iz leta 1693. Oltar in poslikava kapele sta delo Štefana Šubica iz leta 1868, slika v rokokojskem oltarju je delo Janeza Šubica iz leta 1892 (Odlok o razglasitvi ..., 2007).

10. Dvorec na Visokem

Na terasi nad desnim bregom Poljanske Sore, ki jo obroblja škofjeloško hribovje z dominantno postavljeno cerkvijo sv. Volbenka, stojita veliki domačiji. Večja in mogočnejša je Kalanova. Zanj se je v začetku 20. stoletja uveljavilo ime Tavčarjeva domačija, ker je posest kupil pisatelj in politik Ivan Tavčar (Poljane na Škofjo Loko, 28. avgusta 1851 - Ljubljana, 19. februarja 1923). Nekoliko skromnejša je bliže mostu postavljena Debeljakova domačija, ki je ohranila prvotno stanovanjsko in gospodarsko namembnost (Visoko pri Poljanah ..., 2011).

Kalanova hiša je kmečki dvorec osrednjeslovenskega ali cerkljanskega tipa s fasado, oblikovano v baročni maniri. Njen stavbni razvoj sledimo od sredine 17. stoletja naprej. Dvorec je doživel vrh razvoja v 18. stoletju. Maso stanovanjskega objekta dopolnjuje vzporedno stoječe in podobno razsežno gospodarsko poslopje, ki oblikuje skupaj s kozolcem toplarjem in dvorcem zaključeno celoto in je višek kmečkega stavbarstva v 18. stoletju. Tavčar je ohranil nekaj pohištva Kalanove družine, ki je kasneje dobilo prostor v muzeju v Škofji Loki. Okovana skrinja je bila del navdiha za njegovo Visoško kroniko. Pisatelj je posestvo priredil svojim potrebam. Dodatno je uredil eno prvih teniških igrišč pri nas in na robu gozda postavil kapelo z družinsko grobnico. V njej je pokopan skupaj s svojimi sorodniki. Bronasti kip pisatelja je za dvorcem pred gručo dreves in je obrnjen proti svojemu rojstnemu kraju, Poljanam. Kip je izdelal Jakob Savinšek l. 1957. Notranjost dvorca zaradi neurejenega lastništva in iskanja najemnika še vedno ni urejena in dostopna (Visoko pri Poljanah ..., 2011).

11. Hiša "Pri Lenart" v Podvrhu pod Starim vrhom v Poljanski dolini, ki izvira iz 16. stoletja (Kulturni spomeniki ..., 2011).

12. Poljanska dolina ima najvišji vrh Blegoš, ki doseže višino 1563 m. Znan je po betonskih utrdbah Rupnikove linije, ki pohodnike spominjajo na čas pred drugo svetovno vojno – v tem času je Blegoš veljal za eno najpomembnejših postojank v obrambnem sistemu Kraljevine Jugoslavije proti Italiji. Poleg Blegoša so na območju Poljanske doline še Ratitovec, Lubnik, Porezen in Polhovec (Gorenja vas – Poljane ..., 2012).

Rupnikova linija je najatraktivnejša vojaško-zgodovinska gradbena dediščina iz obdobja pred drugo svetovno vojno. Skozi Poljansko dolino je bila zahodna obrambna linija najbolj dograjena. Zgrajenih je bilo več sto bunkerjev, med njimi tudi trije podzemni obrambni bloki, ki so bili strateško ključnega pomena za obrambo pred vdori italijanskih vojakov proti Ljubljani. Ob ostankih sistema utrdb, ki jih je gradilo nad 60 tisoč delavcev, vodijo danes prijetne pohodniške in kolesarske poti (Gorenja vas – Poljane ..., 2012).

13. V smučarsko turističnem centru Stari vrh, ki ga obiskujejo ljubitelji rekreativnega smučanja, prirejajo tudi rekreativna, državna in FIS tekmovanja. Na površini obratujejo nova 6-sedežnica, 4 vlečnice in tekoči trak. V dodatni ponudbi so izposoja in testiranje smučarske opreme, nočna smuka, smuka v celem snegu, tekmovalni poligon, igrišče na snegu in varstvo otrok, sankaska proga ter šola smučanja (Gorenja vas – Poljane ..., 2012).

14. Muzej Vlaste Simončič v Gorenji vasi, mojster fotografije in zbiralec fotografske opreme, je v Gorenji vasi odprl prvo slovensko zbirko starih fotoaparatorov, filmskih kamer, in filmskih projektorjev ter domače in tuje fotografske literature (Kulturni spomeniki ..., 2011).

2.2.3 Turistične kmetije v Poljanski dolini in okolici

Decembra 2010 je bilo na Škofjeloškem skupaj 24 turističnih kmetij, od tega 5 izletniških, 9 stacionarnih (samo z nastanitvijo) ter 10 kombiniranih (izletniška in stacionarna).

Stacionarne kmetije – samo z nastanitvijo

Pri Boštjanovcu, Hotavlje

Velikost kmetije je 23 ha, ukvarjajo se z govedorejo ter rejo konj. Kot dodatno dejavnost nudijo jahanje konjev, letno kopanje v lastnem bazenu, ter vrsto drugih možnosti za rekreacijo. Kategorizirani so s štirimi jabolki, kar pomeni, da nudijo gostom visoko raven udobja. Na razpolago imajo 1/4, 1/2-4, 1/2-3 apartmajev (Pri Boštjanovcu, 2011).

Apartmaji Gornik, Četena Ravan

Počitniška hiša z tremi zvezdicami se nahaja le malo stran od smučišča Stari vrh. Poleg štirih apartmajev nudijo še wellness zmogljivosti, možnost izposoje koles, najem teniškega igrišča ter postrežbo z domačimi dobrotami iz Gornikove krušne peči (Turistične kmetije, 2011).

Zakrašnik, Sv. Lenart

Kmetija z tremi zvezdicami obsega 33 ha ter leži na nadmorski višini 700 m. Nudijo apartmaje 1/2, 1/3, 2/4. Po želji gostom postrežejo z domačimi specialitetami. Dodatne dejavnosti na kmetiji so pohodništvo, smučanje, gorsko kolesarjenje, pikniki v naravi, šola v naravi (Turistične kmetije, 2011).

Cvetje v jeseni, Visoko pri Poljanah

Kmetija se nahaja neposredno ob dvorcu dr. Ivana Tavčarja, avtorja romana »Cvetje v jeseni«. Je na nadmorski višini 360 m ter obsega 55 ha. Štirje apartmaji za štiri osebe so kategorizirani s štirimi zvezdicami. Apartmaji se nahajajo ob reki Sori, zato je ribarjenje pogosta dejavnost, ki jo gosti izvajajo. Visoko je izhodišče gozdne učne poti ter pohodniških in kolesarskih tur (Združenje turističnih ..., 2011).

Turizem Loka, Stara Loka

Kmetija, kategorizirana s štirimi jabolki obsega 8,1 ha ter leži na nadmorski višini 360 m. Ima pet sob za dve osebi ter 3/4+2 apartmajev. Na voljo imajo tudi wellness zmogljivosti, prostor za seminarje, organizirajo izlete, nudijo sobe za invalide (Turistične kmetije, 2011).

Kmetija Matic, Hotavlje

Kmetija ponuja en apartma z 4+2 ležišči, možen je tudi ogled kmetije in pridelave sadja, degustacija njihovih izdelkov kot so razni sokovi, mošt, suho sadje, žganje ter kis (Turistične kmetije, 2011).

Kombinirane turistične kmetije – izletniška in stacionarna

Pri Marku, Crngrob

Turistična kmetija s štirimi jabolki leži na nadmorski višini 450 m in obsega 30 ha. Imajo osem dvoposteljnih in dve troposteljne sobe ter en apartma za pet oseb. V dodatni ponudbi gostom nudijo konjenišvo, tenis, kovanje v bazenu, savno in spanje na senu. Gostom po potrebi nudijo transfer do letališča, avtobusa in do železniške postaje (Združenje turističnih ..., 2011).

Ljubica, Vinharje

Velikost kmetije je 47 ha, nahaja pa se na nadmorski višini 650 m. Kategorizirani so s tremi jabolki. Kmetija ima eno enoposteljno, eno dvoposteljno, dve troposteljne ter eno šestposteljno sobo. Gostitelj nudi organizirane počitnice za otroke, kjer je možen dostop z avtobusom ter otroško igrišče (Združenje turističnih ..., 2011).

Žgajnar, Zapreval

Kmetija s tremi jabolki obsega 50 ha ter leži na nadmorski višini 860 m. Na kmetiji nudijo tri dvoposteljne, dve troposteljne in eno štiriposteljno. Imajo pa tudi tri apartmaje in sicer 2/4 in 1/6+2. Nudijo pestro ponudbo aktivnosti, saj je njihova lokacija na zelo ugodnem delu Poljanske doline. Gostje lahko izbirajo med smučanjem, konjeništvom, namiznim tenisom, kovanjem v odprtem bazenu, savno, padalstvom, zmajarstvom, otroškim igriščem in balinanjem. Dodatne storitve pa so transfer do letališča, avtobusa in do železniške postaje (Turistične kmetije, 2011).

Pr' Ožbet, Četena Ravan

Turistična kmetija s tremi jabolki leži na nadmorski višini 900 m in obsega 13 ha. Imajo dve dvoposteljne in tri troposteljne sobe. Gostitelji ponujajo organizirane počitnice za otroke, kjer je možen dostop z avtobusom, otroško igrišče, namizni tenis ter konjenišvo. Gostje pa imajo tudi možnost spati na senu (Združenje turističnih ..., 2011).

Pri Tavčarju, Četena Ravan

Turistična kmetija s tremi jabolki leži na nadmorski višini 900 m in obsega 22 ha. Na kmetiji nudijo tri dvoposteljne in dve štiriposteljne sobe ter apartma za štiri osebe. Aktivnosti, ki jih nudijo na kmetiji so tenis, namizni tenis, otroško igrišče (Turistične kmetije, 2011).

Davčen, Četena Ravan

Kmetija s tremi jabolki obsega 28 ha ter leži na nadmorski višini 900 m. Na kmetiji nudijo štiri dvoposteljne in tri štiriposteljne sobe. Nudijo organizirane počitnice za otroke z otroškim igriščem, kjer je možen dostop z avtobusom, namizni tenis (Združenje turističnih ..., 2011).

Pri Ažbetu Doma, Dolenčice

Na tej kmetiji se je leta 1862 rodil slikar Anton Ažbe. Vse o njegovem delu in življenju si lahko turisti naberejo znanja v urejeni spominski sobi. Poleg tega pa lahko gostje prenočujejo v urejenih sobah, se sprostijo v savni, ob masaži. Gostom nudijo tudi možnost opravljanja vsakodnevnega kmečkega opravila ter ogled priprave štrukljev, potice, kruha ter ostalih dobrot (Združenje turističnih ..., 2011).

Podmlačan, Jarče Brdo

Kmetija kategorizirana s štirimi jabolki obsega 45 ha ter leži na nadmorski višini 630 m. Na kmetiji nudijo eno enoposteljno, dve dvoposteljne, tri troposteljne in dve štiriposteljne sobe. Nudijo organizirane počitnice za otroke z otroškim igriščem, kjer je možen dostop z avtobusom, namizni tenis, konjeništvu, na kmetiji se ukvarjajo tudi s čebelarstvom (Turistične kmetije, 2011).

Na Puč, Martinj vrh

Kmetija leži na nadmorski višini 800 m in obsega 40 ha zemljišč. Imajo eden dvoposteljni, eden štiriposteljni apartma in eno sobo s štirimi ležišči. Na kmetiji zaenkrat še ne ponujajo dodatnih storitev ali dejavnosti (Združenje turističnih ..., 2011).

Pr Šoštarju, Davča

Turistična kmetija s štirimi jabolki se nahaja na nadmorski višini 1000 m. Gostitelj nudi devet dvoposteljnih in dve enoposteljni sobi. Poleg domače hrane nudijo še prostor za piknik, prostor za seminarje, zaključene družbe, pohodništvo ter padalstvo (Turistične kmetije, 2011).

Izletniške kmetije – kmetije odprtih vrat

Pr'Šimc, Brebovnica

Kmetija leži na nadmorski višini 650 m. Nudijo dobro domačo hrano in pijačo, otroška igrala, sprehode v naravo, kolesarjenje ter zimsko sankanje (Združenje turističnih ..., 2011).

Pr'Andrejon, Gorenja Žetina

Kmetija se nahaja ob vznožju najvišjega vrha Blegoša v Poljanski dolini. Kmetija je zelo obiskana s strani pohodnikov in ostalih turistov. Nudi pestro izbiro dobre domače hrane in pijače. Znana je po odličnem domačem siru ter štrukljih (Združenje turističnih ..., 2011).

Pri Lenartu, Podvrh

Kmetija se nahaja na nadmorski višini 655 m. Poleg okusne domače hrane in pijače gostom nudi še uporabo otroškega igrišča, kolesarjenje ter pohodništvo (Združenje turističnih ..., 2011).

2.2.4 Povezovanje med turističnimi ponudniki in kmetijami v Poljanski dolini

Društvo za razvoj podeželja Resje

Društvo za razvoj podeželja Resje povezuje nosilce dopolnilnih in dodatnih dejavnosti na škofjeloškem podeželju, uporabnike blagovne znamke *Dedek Jaka in Babica Jerca – Naravni izdelki iz škofjeloških hribov* ter ostale, ki želijo potencialne na podeželju izkoristiti in razvijati v smeri dviga kakovosti življenja in ohranjanja podeželja. Združuje okoli 50 članov. V skladu s Pravili društva letno izvajajo več vrst aktivnosti. Izobraževalne aktivnosti kot so aktualna strokovna predavanja na področju davčne zakonodaje, dopolnilnih dejavnosti in na področju trženja ter osebne rasti. Promocijske aktivnosti pri sodelovanju na Tržnicah kmetijskih pridelkov in izdelkov in drugih prireditvah v prostoru, sodelovanje na prireditvi Dobrote slovenskih kmetij ter na senzoričnih ocenjevanjih, predstavitve v medijih. Brez družabnih aktivnosti ne gre, saj redno organizirajo piknik društva, strokovne ekskurzije in sestanke. Aktivno se vključujejo tudi v razvojne aktivnosti na območju (Naravni izdelki iz ..., 2011).

Skupni blagovni znamki *Babica Jerca in Dedek Jaka - Naravni izdelki iz škofjeloških hribov* združujeta ponudbo naravnih pridelkov, visoko kakovostnih kulinaričnih izdelkov in izdelkov domače in umetnostne obrti škofjeloškega podeželja. Blagovni znamki sta dobili ime po babici Jerci in dedku Jaki, ki sta jim zaupala svoje recepte in znanja izdelave (Naravni izdelki iz...,2011)

Paleta vključenih izdelkov in ponudnikov se vsako leto širi in trenutno obsega 41 ponudnikov ter 339 izdelkov. V ponudbi blagovne znamke nudijo vse od pekovskih izdelkov, rezancev in domačih jajc, mlečnih izdelkov, izdelkov iz sadja, svežega sadja in zelenjave, medu in medenih kruhkov, zeliščnih čajev do izdelkov iz lesa. Nudijo tudi volno in izdelke iz volne ter klekljane čipke in kleklje (Naravni izdelki iz ..., 2011).

Lokalna turistična organizacija Blegoš (LTO Blegoš)

Z dnem 8. 6. 2001 je bil sprejet Akt o ustanovitvi Zavoda za pospeševanje turizma Blegoš. Akt je bil dopolnjen na podlagi novega Zakona o spodbujanju razvoja turizma (2004) ter sprememb imena, sedeža in dejavnosti zavoda, kar so sprejeli pristojni organi ustanoviteljev zavoda. Zavod se ukvarja z oblikovanjem celovite turistične ponudbe na območju občin Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri, informira obiskovalce v okviru turistično informacijskega centra, omogoča promocijo turistične ponudbe, nudi pomoč pri sooblikovanju turistične ponudbe Slovenije in njene promocije. Vključuje aktivnosti turističnih društev na območju občin ustanoviteljic ter spodbuja razvoj in urejanje objektov turistične infrastrukture na območju občin ustanoviteljic (Akt o ustanovitvi ..., 2005).

Zavod za pospeševanje turizma Blegoš vsako leto pripravi tudi tako imenovane »dneve turizma« v okviru katerih domačinom in obiskovalcem iz drugih krajev predstavijo turistično ponudbo in njene novosti. Na ta način želijo spodbuditi zanimanje za razvoj turizma na Loškem območju ter vsem interesentom pomagati narediti pravi korak pri razvoju turističnih dejavnosti (Akt o ustanovitvi ..., 2005).

Združenje turističnih kmetij Slovenije

Združenje turističnih kmetij Slovenije je bilo ustanovljeno konec leta 1997. Organizirano je v skladu z Zakonom o društvih in kot področna turistična organizacija povezuje že 384 turističnih kmetij iz vse Slovenije. Člani združenja imajo okrog 2.500 ležišč in 11.600 sedežev (Združenje turističnih ..., 2011).

Po podatkih (marec 2009) kmetijske svetovalne službe Kmetijsko gozdarskih zavodov v Sloveniji je registriranih turističnih kmetij v Sloveniji 630, od tega je 270 izletniških kmetij, 94 vinotočev, 27 osmic in 239 turističnih kmetij z nastanitvijo. Vse te kmetije imajo skupaj 26.300 sedežev in 3.100 ležišč (Združenje turističnih ..., 2011).

Od ustanovitve leta 1997 dalje skrbi združenje za skupen nastop turističnih kmetij na trgu, za razvoj ponudbe, informiranje in usposabljanje nosilcev turistične dejavnosti na kmetijah, zastopanje interesov članov na gospodarskem in pravnem področju (Združenje turističnih ..., 2011).

Združenje svojim članom nudi brezplačno svetovanje o aktualnih zadevah, mesečno informiranje članov o aktualnem dogajanju, brezplačno predstavitev na sejnih v okviru združenja, cenejše objave v promocijskih materialih združenja, cenejšo objavo na internetu, ugodnejša ali brezplačna usposabljanja kot so računalniški tečajji, tečajji tujih jezikov, komuniciranje z gosti (Združenje turističnih ..., 2011).

Dejavnosti promocijskega spleta so v preteklih desetih letih pomembno vplivale na večjo prepoznavnost ponudbe turističnih kmetij, boljše zavedanje potrošnikov in večjo naklonjenost ponudbi slovenskih turističnih kmetij ter tako zagotovile vsaj 30% večjo zasedenost zmogljivosti v primerjavi z letom 1997 (Združenje turističnih ..., 2011).

Združenje turističnih kmetij Slovenije že od samega začetka tesno sodeluje s Slovensko turistično organizacijo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvom za gospodarstvo, Kmetijsko gozdarskimi zavodi v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ter z različnimi izobraževalnimi ustanovami (Združenje turističnih ..., 2011).

Z razvojem turističnih produktov podeželja, z dobro načrtovanim marketinškim komuniciranjem na domačem in tujem trgu, pri katerem bo ZTKS (Združenje Turističnih Kmetij Slovenije) sodelovalo s Slovensko turistično organizacijo ter z dvigom kakovosti turističnih storitev, želijo v prihodnjih petih letih povečati zasedenost zmogljivosti na 90 dni. S tem želijo prispevati k višjim prihodkom kmetij iz turistične dejavnosti, k novim delovnim mestom na kmetijah ter nenazadnje k ohranjanju poseljenosti in kulturne krajine našega podeželja (Združenje turističnih ..., 2011).

Sodelovanje med okoliškimi kmetijami

Dobra ponudba hrane, prenočišč in sprostitve je pogojena z delovno silo, ki je na kmetiji. Seveda pa je nemogoče vso hrano, ki jo ponujajo kmetije, pridelati doma. Po drugi strani pa zahtevnost gostov vedno bolj narašča, zato je potreba po sodelovanju med bližnjimi ponudniki oz. kmetijami vse bolj pomembna.

Okoliške kmetije nudijo vrsto dobrih pridelkov in izdelkov kot so mleko, sir, skuta, razni namazi in drugi mlečni izdelki, vseh vrst moke iz mlina na kamne, suho sadje, mošt, jabolčni kis, meso in suhomesnate izdelke, domače kvašeno pivo ter ječmenovo žganje.

Turistično najzanimivejše točke v okolici kmetije Obed

- Smučišče Stari vrh je oddaljeno dobrih 20 km, medtem ko je smučišče Cerkno oddaljeno 15 km,
- Adrenalinski park Storž iz Spodnje Luše, oddaljen 24 km,
- Bolnišnica Franja iz Dolenjih Novakov, oddaljena 22 km,
- Rupnikova linija Žirovski vrh, oddaljena 13 km.

2.2.5 Prihodnji turistični infrastrukturni in povezovalni projekti v Poljanski dolini*Razvoj turistične infrastrukture*

Z ukrepom širjenja turistične ponudbe želijo v občini Gorenja vas – Poljane povečati interes potencialnih nosilcev za investicije v prenočitvene kapacitete, kar je nujno za povečanje stacionarnih gostov. Spodbujati želijo razvoj in obnovo druge, zlasti športno turistične infrastrukture, ki bo omogočila večji obisk, predvsem pa večje zadovoljstvo turistov. Obenem bodo zagotovili strokovno pomoč pri pridobivanju ustrezne dokumentacije, pripravi razpisne dokumentacije za prijave na nacionalne in evropske razpise in iskanju ugodnih kreditov. Vse to naj bi vodilo v izboljšanje in razvoj turistične infrastrukture (Razvojni program ..., 2011).

Spodbujanje razvoja novih prenočitvenih kapacitet

Instrument zajema iskanje potencialnih nosilcev za izgradnjo nastanitvenih kapacitet, spodbujanje le-teh ter iskanje možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev iz nacionalnih in evropskih skladov. Izvajali bodo naslednje akcije:

- spodbujanje prebivalcev za izgradnjo ali ureditev turističnih namestitvenih kapacitet, ki bo potekalo preko medijev. Predstavitev problematike pomanjkanja namestitvenih kapacitet ter možnost izgradnje v radijskih oddajah, objave časopisnih prispevkov, predstavitev možnosti in prednosti, ki jih lahko izgradnja kapacitet prinese morebitnim ponudnikom,
- obveščanje zainteresiranih o konkretnih možnostih izgradnje ali ureditve namestitvenih kapacitet, pridobivanju potrebne dokumentacije, možnostih pridobivanja sredstev kot so nepovratna sredstva in razpisi ter promociji in trženju izgrajenih kapacitet (Razvojni program ..., 2011).

Spodbujanje razvoja druge turistične infrastrukture

Instrument zajema iskanje možnosti posodobitve obstoječe in razvoj druge, zlasti športno turistične infrastrukture na podeželju, iskanje možnosti pridobivanja nepovratnih sredstev iz nacionalnih in evropskih skladov. Zagotavljanje strokovne pomoči pri pridobivanju gradbene dokumentacije, iskanju možnih razpisov in drugih finančnih sredstev, pripravi razpisnih dokumentacij in tudi izvedbi infrastrukturnih projektov (Razvojni program ..., 2011).

Izgradnja Poljanske obvoznice

Po izgradnji Poljanske obvoznice bodo krajani Škofje Loke in Poljanske doline vozili hitreje, prometna varnost bo večja, operativni stroški vozil bodo manjši, življenjski in bivalni pogoji v starem mestnem jedru bodo boljši, posredno pa bodo imeli korist vsi prebivalci, saj se bodo po odpravi ozkega grla izboljšali pogoji za gospodarsko in turistično dejavnost v Poljanski dolini (Nadaljevanje del na obvoznici ..., 2011).

Poljanska obvoznica bo omogočila boljše življenjske pogoje v samem mestu Škofji Loki, saj se bo zdajšnji tranzitni promet iz mestnega jedra umaknil na obrobje in s tem omogočil varnejšo udeležbo v prometu pešcem in kolesarjem vseh starosti. Hkrati pa je Poljanska obvoznica kot del cestne povezave Jeprca – Zminec – Želin izrednega pomena, saj bo omogočila tudi hitrejši in boljši prevoz udeležencev v prometu, ki se sedaj vozijo skozi Škofjo Loko, saj je celotna cesta opredeljena kot cestna povezava čezmejnega prometa in tudi najkrajša povezava z zgornjesoško dolino (Poljanska obvoznica ..., 2011).

Terme Kopačnica

Topli izvir vode, ki se nahaja v dolini Kopačnice, ima temperaturo 23,4 stopinje Celzija in 3 bare pritiska. Na osnovi toplega izvira naj bi v prihodnjih letih zgradili Terme Kopačnica. V dolini Kopačnice nad Hotavljami v Poljanski dolini pri kmetiji Topličar izvira termalni vrelec. Zdravilno vodo omenja že loški urbar iz 17. stoletja, v vodi pa so se pred dvestotimi leti zdravili idrijski rudarji, ki so boleli za kožnimi boleznimi, saj ima voda precej žveplove soli. Konec 19. stoletja so se o termalnem vrelcu razpisale Kmetijske in rokodelske novice, nato pa so bile "poljanske terme" kar malo pozabljene. Vse dokler občina Gorenja vas - Poljane ni pred šestimi leti zvrtila kar 460 metrov globoko vrtino. Dosedanje ugotovitve in raziskave so pokazale, da je termalni vir pravi izziv za razvoj turizma v Poljanski dolini. V letu 2011 se bo prvič v majhnem raziskovalnem bazenčku mogoče tudi uradno kopati. Že prve vrtine so pokazale, da je pretok vode enajst litrov na sekundo, kar pušča nepričakovane možnosti za razvoj. Vode je očitno dovolj za pravo zdravilišče. Temperatura vode na izviru je stalnih 23,4 stopinje, občina je zgradila testni bazen in na tak način kontrolirala količino, stalnost in toploto vode. Rezultati so več kot vzpodbudni. "Tudi sestava vode v globini je enaka sestavi vode na izviru. Poleg izvira v Cerknem je naš termalni izvir edini v zahodnem delu Slovenije," je navdušen Milan Čadež (Dnevnik, 2011). V povezavi z obema bližnjima smučiščema (Stari vrh in Cerkno) in ob morda le končanem projektu oživitve Tavčarjevega dvorca Visoko, bi "dodatek" v obliki Poljanskih term pomenil zares neverjetne možnosti za dodatni turistični razcvet doline (Knez, 2011).

3 MATERIAL IN METODE

3.1 MATERIAL

3.1.1 Predstavitev kmetije Obed

Splošne značilnosti kmetije

Iz Škofje Loke proti Poljanski dolini nas pot pripelje do Trebije, kjer v ostrem ovinku desno zavijemo proti Stari Oselici. Po 4 km vožnje prispemo do kmetije Obed, po domače Pr' Frjanovc. Kmetija se nahaja v občini Gorenja vas - Poljane, na nadmorski višini 780 m. Celotna kmetija je velika 16,2 ha, od tega 4,7 ha predstavlja gozd in 11,5 ha travinje, dodatno pa je 5,1 ha v najemu.

Gospodinjstvo šteje pet članov. Gospodar je lansko leto umrl, zato je kmetijo prevzela žena, ki je bila do sedaj gospodinja na kmetiji. Poleg službe pomagata na kmetiji še sin ter zet, hči (avtorica diplomske naloge, Martina Obed) pa je trenutno še absolventka na Biotehniški fakulteti, v prihodnosti pa želi prevzeti kmetijo in na njej ustvariti kmečki turizem. Najmlajši družinski član šteje eno leto.

Kmetija je mešana, ukvarja se z živinorejo, rastlinsko pridelavo in gozdarstvom. Na travinju pridelujejo krmo za živali, manjša površina pa je namenjena poljedelstvu (pridelava vrtnin in krompirja). Imajo tudi nekaj sadnega drevja (ekstenzivni travniški sadovnjak), vendar bolj malo. Včasih, ko je dobra letina in je veliko češenj, iz njih skuhamo žganje, jabolka in hruške (moštarice) predelajo v jabolčni sok, jabolčni kis, nekaj jabolk posušijo, hruške (tepke) pa uporabijo za žganje.

Kmetija se nahaja na območju z omejenimi dejavniki (OMD) ter spada med gorsko višinske kmetije. Delo je zelo oteženo, večino travinja (70%) je potrebno ročno obdelati. Kamninska zgradba je na nekaterih delih pretežno sestavljena iz skrilavca, kar pomeni, da je slabši pridelek krme ter travna ruša se hitreje poškoduje ob paši na strmini. Med drugim predstavljata problem tudi gorsko podnebje in dolga zima, zaradi katerih je otežena pridelava poljščin. Prihodka iz kmetijstva je bilo na kmetiji premalo, da bi se družina z njim preživljala.

Živinoreja

Na kmetiji redijo šest glav živine lisaste, črno bele ter rjave pasme, 23 ovac jezersko – solčavske pasme, enega konja, tri prašiče, 100 nesnic slovenska rjava kokoš ter 200 pitovnih piščancev. Reja je sonaravna. Izračun števila GVŽ za vse živali na kmetiji je v preglednici 1.

Preglednica 1: Stalež živali na kmetijskem gospodarstvu Obed

ŽIVALSKA VRSTA STAROST	ŠTEVILO ŽIVALI (na dan 01.10.2011)				GVŽ
	Skupaj (ž + m)	Ženske živali	Moške živali	Koeficient GVŽ	
Mlado govedo manj kot 3 mesece	1		1	0,2	0,2
Mlado govedo od 3 do 6 mesecev	1		1	0,2	0,2
Mlado govedo od 6 do 12 mesecev	1		1	0,6	0,6
Mlado goved od 1 do 2 leti	1		1	0,6	0,6
Govedo nad 2 leti	2	2		1	2
Ovce	23	22	1	0,15	3,45
Konj	1	1		1	1
Pitovni piščanci	200	100	100	0,002	0,4
Nesnice	100	100		0,004	0,4
Mladi prašiči nad 110 kg	3	1	2	0,24	0,72
Skupaj	333	226	107		9,59

(GVŽ pomeni glava velike živine)

Način reje živali

Govedo je v hlevu privezano, živali nimajo izpusta. Pogoji bivanja so primerni konvencionalni reji živali. Ovce in konj so večji del leta (od aprila do novembra) na pašniku, čez zimo pa v hlevu. Prašiči so po eden ali dva v posameznem boksu brez izpusta. Velikost boksa je 3 x 2,5 m. Pitovni piščanci so v talni reji, to je zaprt prostor z lesenimi letvami. Nesnice pa so v kovinskih kletkah v dveh baterijah s po tremi etažami. Vsaka etaža ima po štiri kletke. V vsaki kletki so največ po štiri kokoši dimenzije 40 x 50 x 30 cm.

Prehrana živali

Govedo, ovce in konj se prehranjujejo z večinoma doma pridelano krmo, za prašiče pa doma pridelajo krompir in repo, ostalo krmo dokupijo. Pri perutnini dokupijo večino močne krme.

Predelava na kmetiji

Govedo dajejo v zakol v klavnico Škofja Loka, ostale živali kot so prašiči, jagnjeta in piščance pa zakoljejo doma. Jagnjeta vsa prodajo, pitovne piščance redijo za lastno uporabo ter prodajo, prašiče predelajo v salame, klobase, zaseko ter druge suhomesnate izdelke. Iz češenj in hrušk kuhajo žganje, iz jabolk ter nekaterih hrušk pa naredijo jabolčni sok in jabolčni kis. Vrtno zelenjavo konzervirajo, zamrznejo ali posušijo. Nabirajo tudi zelišča za čaj.

Opremljenost s stroji

Strojni park na kmetiji je traktor Same Delfino, 4x4 (1977), traktor Zetor 5245, 4x4 (1986), kosilnica BCS (2007), traktorska kosilnica Superior (1998), obračalnik pajek SIP (2002), tračni obračalnik (1973), cisterna za gnojnico (1990), trosilnik gnoja (1987), nakladalna prikolica SIP (1988), siloreznica (1988), puhalnik (1980), klinasta brana (1997), plug krajnik (1985), traktorska prikolica (1990).

Neposredna in izravnalna plačila

V letu 2010 ta plačila znašajo 6.610 € in so po posameznih postavkah (plačilne pravice, zahtevki KOP, zahtevki OMD in proizvodno vezana plačila) predstavljena v preglednici.

Preglednica 2: Neposredna in izravnalna plačila na kmetiji Obed v letu 2011

Vrsta neposrednega in izravnalnega plačila	Površina oz. št. živali	Skupni znesek (€)
KOP – Sonaravna reja domačih živali	16 ha	1.432
OMD – Gorsko višinski KMG	11,27 ha	2.047
Plačilna pravica – travnik	10 ha	1.977
Premija za ovce	22 kom	291
Krave	5 kom	863
SKUPAJ:		6.610

3.1.2 Ureditev dopolnilne dejavnosti na kmetiji*Lokacija*

Turistična kmetija Obed bo ponudila novo lokacijo, kljub 24 turističnih kmetij, ki se nahajajo v Poljanski dolini in njeni okolici. Nova lokacija je potencialno zanimiva za planince, saj mimo kmetije vodi pešpot na Ermanovec (1026m). Prav tako pa bodo gostje imeli možnost obiska različnih športnih dejavnosti in ogleda naravnih lepote kraja, kjer se kmetija nahaja.

Kakovost ponudbe

Za kakovostno ponudbo je potrebna predvsem odlična domača hrana, pijača, prijazni gostitelji, prenočišča, domačnost in s tem tudi izgled kmetije. Zadovoljni gostje se bodo zagotovo še vračali, zato se je potrebno še toliko bolj potruditi. Potrebno je poskrbeti za red in čistočo, upoštevati posebne želje gostov glede aktivnosti in prehrane ter po želji znati ponuditi vegetarijansko hrano.

Gostje so čedalje bolj zahtevni, zato so dodatne dejavnosti prav tako zelo pomembne. Na kmetiji bodo lahko jahali konje, koristili ugodje wellnessa, v času sezone nabirali gozdne sadeže, zelišča ter se o njih poučili, prisostvovali pri raznih kmečkih opravilih, bili v stiku z živalmi, pomagali pri peki kruha in potice, kolesarili, obiskali najbližje hribe, balinali, se poveselili ob igranju gospodarice na harmoniko, otroci pa se bodo lahko igrali na otroškem igrišču.

Način promoviranja turistične kmetije

Promoviranje turistične dejavnosti je v današnjih časih veliko lažje kot je bilo še kakšno desetletje nazaj. Preko interneta je oglaševanje enostavno, pri čemer je dostop do podatkov zelo hiter. Večina ponudnikov promovira svoje kapacitete na portalu »Združenje turističnih kmetij Slovenije«. Možnosti promoviranja na lokalni ravni, so preko LTO Blegoš in Poljanskega portala. Turistična kmetija Obed pa bo poleg tega tudi sama promovirala svojo ponudbo, eden izmed načinov bo preko lastne internetne strani.

Konkurenca

Konkurenti v panogi so turistične kmetije iz vse Slovenije. Zaradi popularnosti in razvitosti turistične destinacije Poljanska dolina (v dolini in njeni neposredni okolici obratuje 24 turističnih kmetij) je realno pričakovati veliko število potencialnih gostov iz Slovenije in tujine.

3.2 METODE

V okviru diplomskega dela smo zasnovali anketni vprašalnik za obiskovalce turističnih kmetij. Z njim smo želeli dobiti vpogled v želje in preference potencialnih gostov bodoče turistične kmetije Obed. Anketna raziskava je zastavljena tako, da nam pomaga pri tem, da bomo lahko svojo ponudbo kar najbolj približali željam in pričakovanjem svojih bodočih gostov, s tem prispevali k večjemu obisku turistične kmetije Obed in posledično k višjemu dohodu kmetije. Za pridobitev podatkov, ki jih potrebujemo za raziskavo, smo izbrali pristop z internetnim vprašalnikom z zaprtimi vprašanji. Anketni vprašalnik obsega 11 vprašanj, pri nekaterih vprašanjih je bilo možnih več odgovorov.

Anketiranje je potekalo preko 1KA spletne ankete v mesecu septembru 2011, kjer je bilo pripravljeno sodelovati 360 oseb iz vse Slovenije. Od tega je izpolnilo vprašalnik 334 anketirancev, v 26 primerih je bila anketa prazna v celoti.

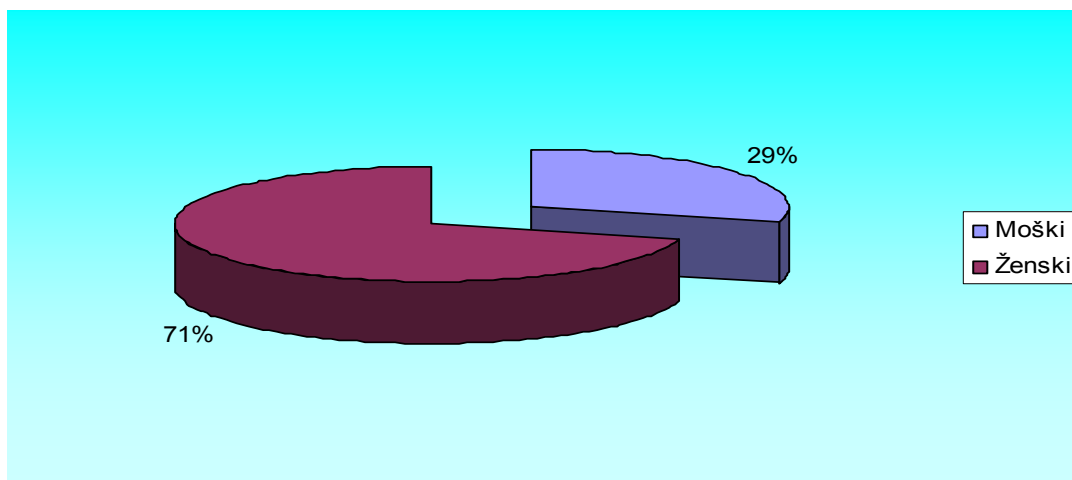
Pri izdelavi anketnega vprašalnika smo uporabili splošna vprašanja o željah in preferencah obiskovalcev turističnih kmetij. Razlog je v tem, da se na kmetiji Obed še ne ukvarjajo s turistično dejavnostjo in jih gostje še ne poznajo. Anketirance smo prosili za osebne sociodemografske podatke (npr. starost, spol, kraj bivališča), na osnovi katerih smo lahko kasneje segmentirali odgovore. V izhodišču smo od njih želeli pridobiti tudi njihove odgovore o tem, kaj si predstavljajo pod besedo kmečki turizem oz. turistična kmetija. V drugem delu nas je zanimalo, če so že bili na turistični kmetiji in kolikokrat letno jo obiščejo in seveda ob kakšnih priložnostih. V tretjem delu so morali anketiranci oceniti dobro ponudbo na turistični kmetiji z nastanitvijo in katere so tiste dodatne dejavnosti, ki bi jih prepričale za obisk kmetije. Zadnje vprašanje ankete pa je bilo o tem kako oz. na podlagi katerih medijev se anketiranci odločijo za kmetijo, ki jo obiščejo.

4 REZULTATI

Anketo smo izvedli elektronsko pri kateri so sodelovali naključni anketiranci iz vse Slovenije. Pri nekaterih vprašanjih, kot je na primer starostna struktura obiskovalcev, si na kmetiji Obed želijo predvsem goste starejše od 30 let, saj se bodo lažje približali ponudbi na kmetiji. Njihova želja je, da bodoči gostje prihajajo iz vse Slovenije in iz tujine.

4.1 SOCIALNO-DEMOGRAFSKI PODATKI ANKETIRANCEV

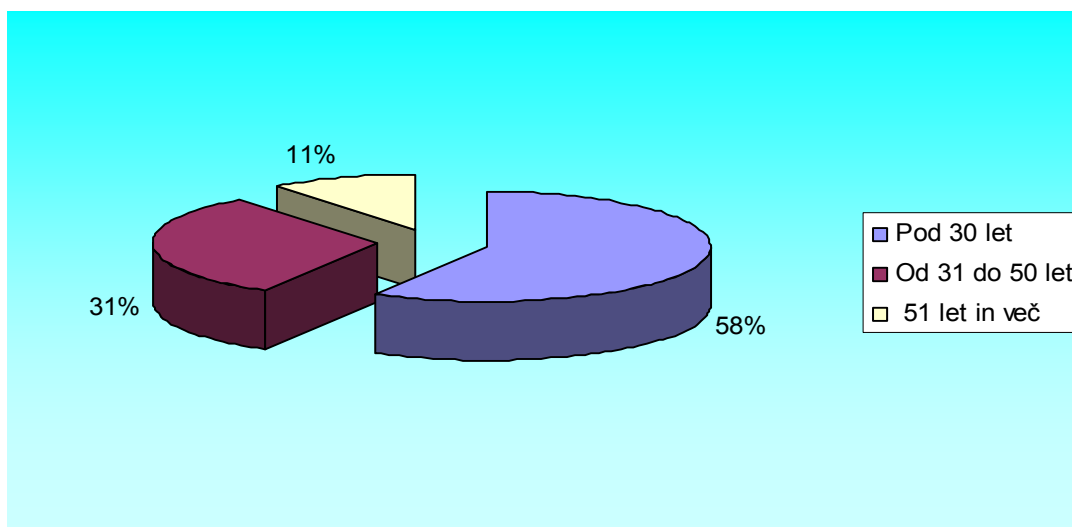
Slika 1 prikazuje razmerje med ženskim in moškim spolom anketirancev.

Slika 1: Spol anketirancev

Anketiranih je bilo 334 oseb, med njimi 71 % žensk in 29 % moških.

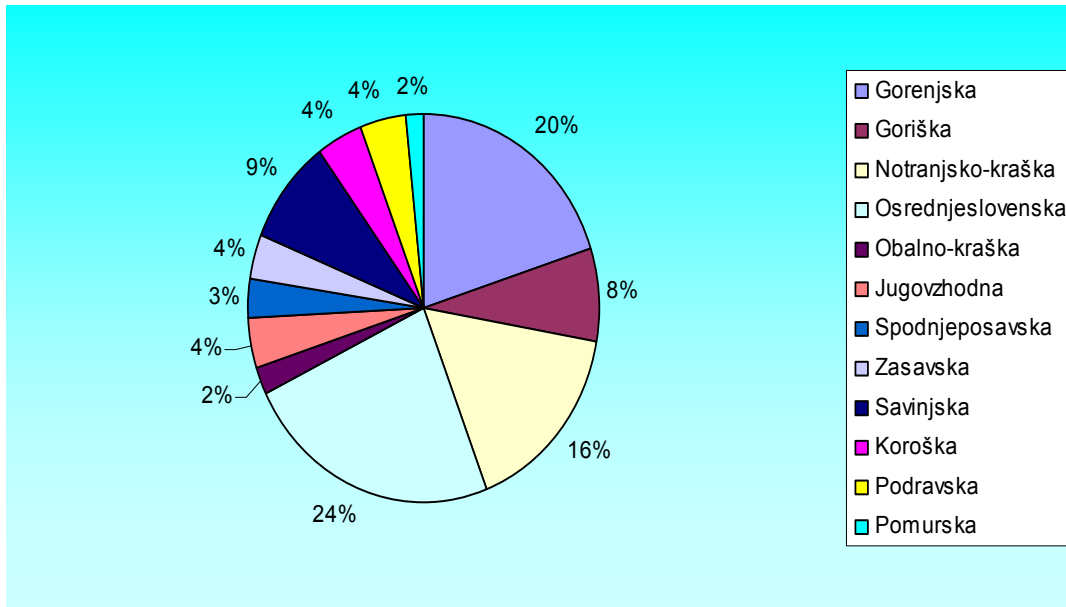
Slika 2 prikazuje starostno strukturo anketirancev.

Slika 2: Starost anketirancev

Največ anketirancev je bilo mlajših od 30 let in to kar 58 %, z 31 % jim sledijo anketiranci stari med 31 in 50 let, samo 11 % pa je starejših od 51 let. Ker je potekala anketa preko spleta, je večina anketirancev mladih.

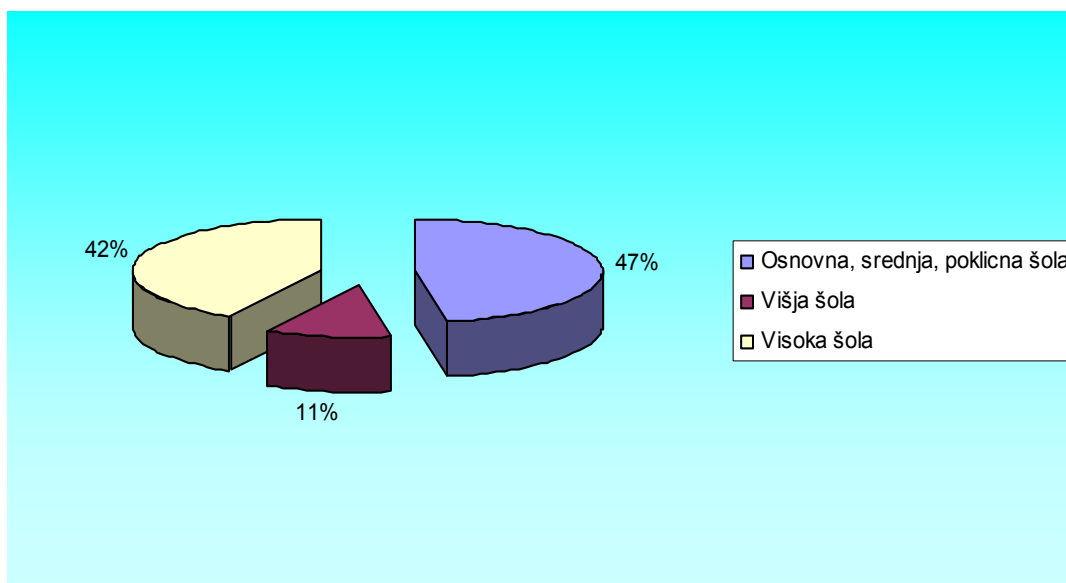
Slika 3 prikazuje delež anketirancev iz posameznih slovenskih regij.

Slika 3: Regija stalnega bivališča anketirancev

Anketiranci so iz vse Slovenije. Največ jih je iz Osrednjeslovenske 24 %, iz Gorenjske regije jih je 20 %, za 4% manj pa jih je iz Notranjsko-kraške regije. Iz Savinjske regije jih je 9 %, za 1 % manj jih je iz Goriške regije. Najmanj anketirancev pa je iz Obalno-kraške regije ter Pomurja in sicer 2 %.

Na sliki 4 so anketiranci razdeljeni v razrede po stopnji izobrazbe.

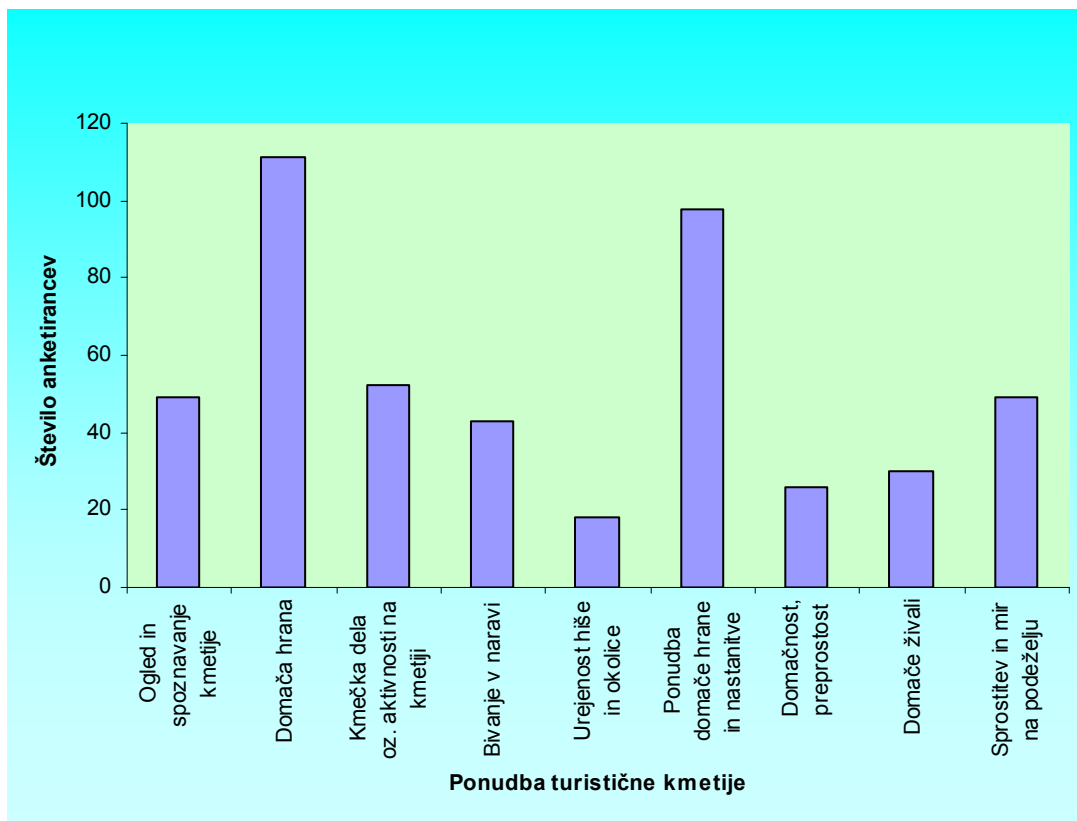

Slika 4: Stopnja izobrazbe anketirancev

Največ (to je 47 % anketirancev) ima osnovno, srednjo ali poklicno izobrazbo (III., IV., V. stopnjo), prav tako pa je veliko anketirancev z visoko VII. stopnjo izobrazbe. Le 11 % jih je z višjo VI. stopnjo izobrazbe.

4.2 POZNAVANJE PONUDBE TURISTIČNIH KMETIJ, POGOSTOST OBISKOV

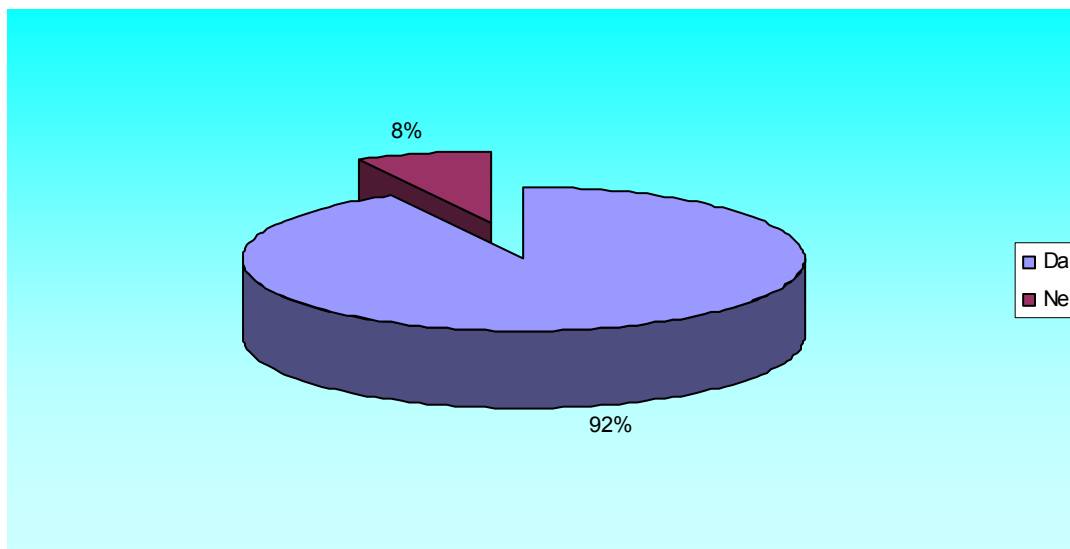
Slika 5 prikazuje lastnosti turistične kmetije in pomen, ki jim pripisujejo anketiranci.

Slika 5: Razumevanje pojmov »turizem na kmetiji« oz. »kmečki turizem«

Pri tem vprašanju so nekateri anketiranci navedli več odgovorov. Večina meni, da brez dobre domače hrane in tudi prenočišča ni turistične kmetije oz. kmečkega turizma. 52 anketirancev je mnenja, da brez različnih aktivnosti (pomoč pri kmečkih opravilih, športno igrišče, igrala za otroke,...) na kmetiji ni zanimivo. Zelo podobno število anketirancev želi sprostitve in mir na podeželju ter ogled in nabiranje informacij o kmetiji, delu in kmečkemu življenju. Malo manj pa je anketirancem pomembna urejenost domačije, prijaznost osebja ter stik z domačimi živalmi.

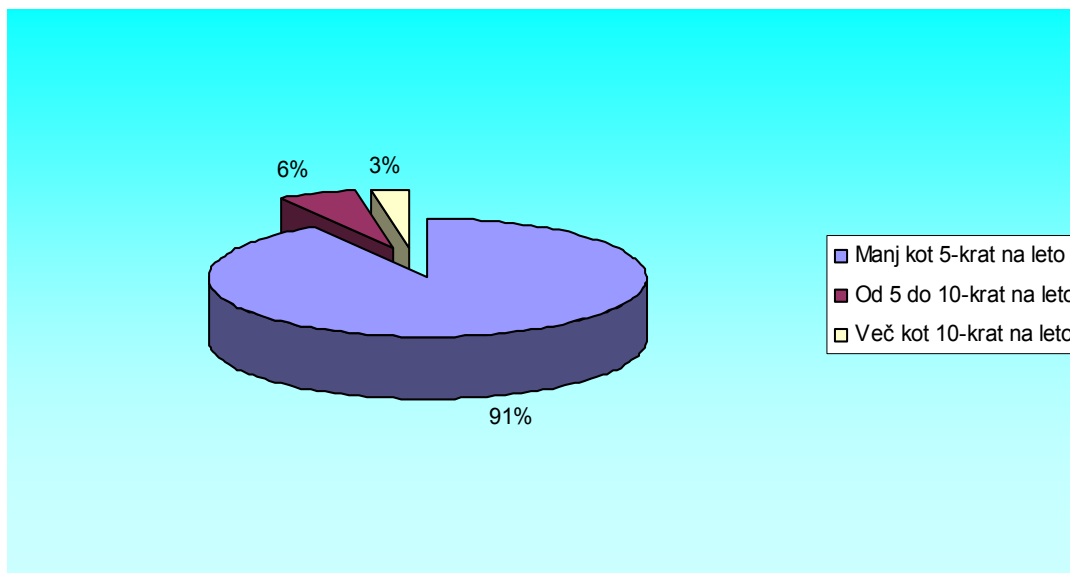
Zanimalo nas je, koliko izkušenj imajo anketiranci s turističnimi kmetijami (Slika 6).

Slika 6: Izkušnje anketirancev z obiskom turističnih kmetij

Kot je razvidno iz slike 6, je večina anketirancev vsaj enkrat obiskala turistično kmetijo, samo 8 % anketirancev pa še ni obiskalo turistične kmetije.

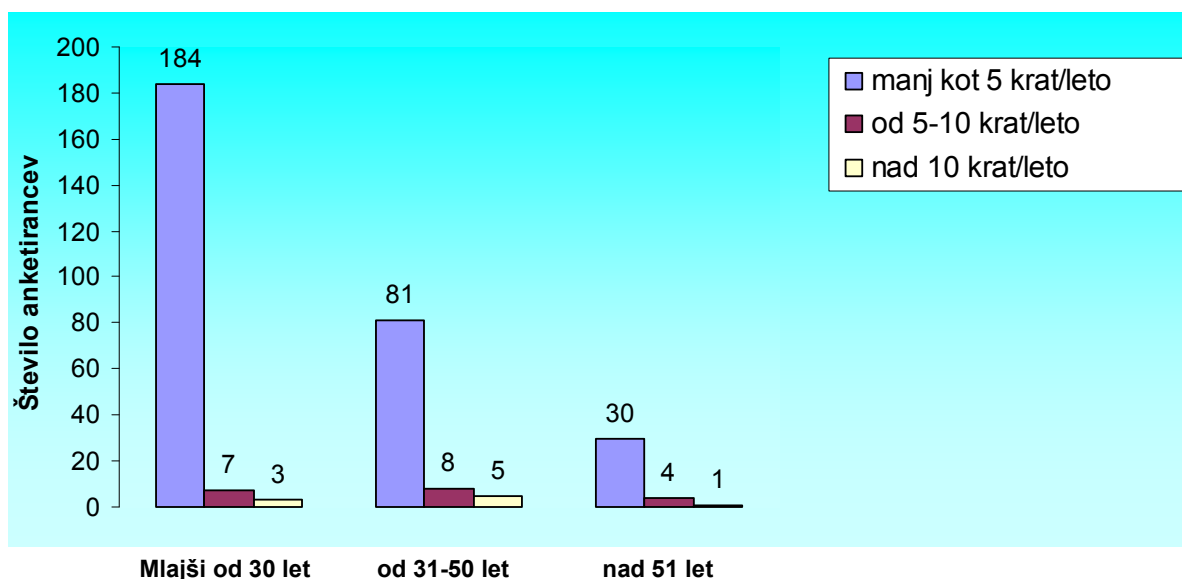
Pogostost obiskovanja turističnih kmetij pri anketirancih kaže slika 7.

Slika 7: Pogostost obiska turističnih kmetij

Kar 91% anketirancev obišče turistično kmetijo manj kot 5-krat letno, 6% anketirancev 5 do 10-krat na leto in le 3% jo obišče več kot 10-krat. Tako slab obisk kmetije je tudi zato, ker je dobra polovica anketirancev mlajša od 30 let.

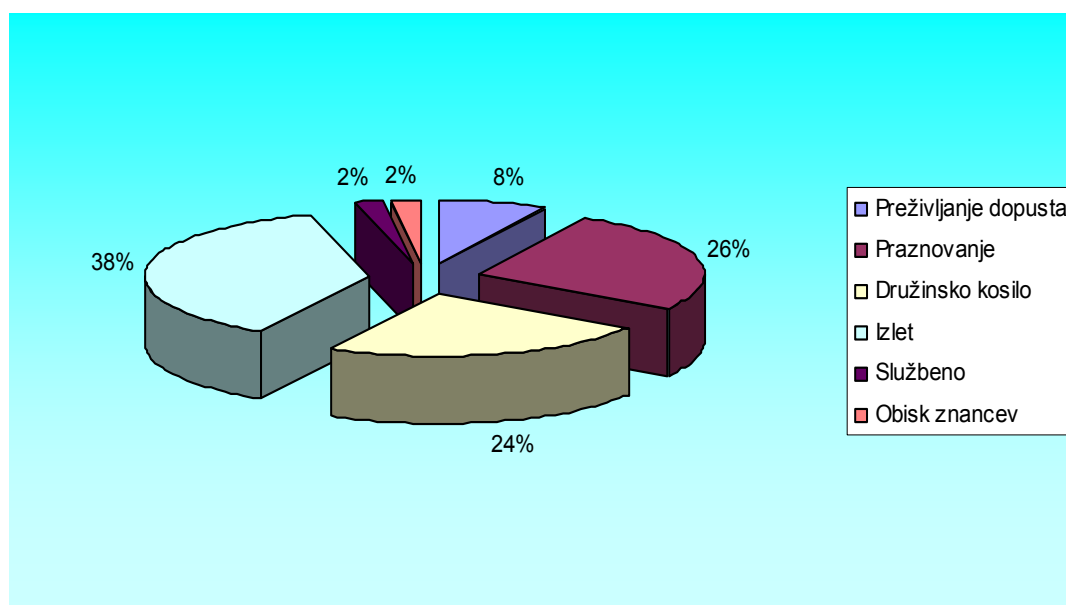
Na sliki 8 je prikazana pogostost obiskov turističnih kmetij po posameznih starostnih razredih.

Slika 8: Pogostost obiska turističnih kmetij glede na starost anketirancev

Kar 90 % anketirancev, mlajših od 30 let, je obiskalo turistično kmetijo manj kot 5 krat na leto. 80 % anketirancev starih od 31 do 50 let je obiskalo kmetije manj kot 5 krat v letu, 30 % starejših od 50 let, kmetijo obiščejo manj kot 5 krat v letu.

Slika 9 prikazuje vzroke, zaradi katerih so se anketiranci odločili za obisk turistične kmetije.

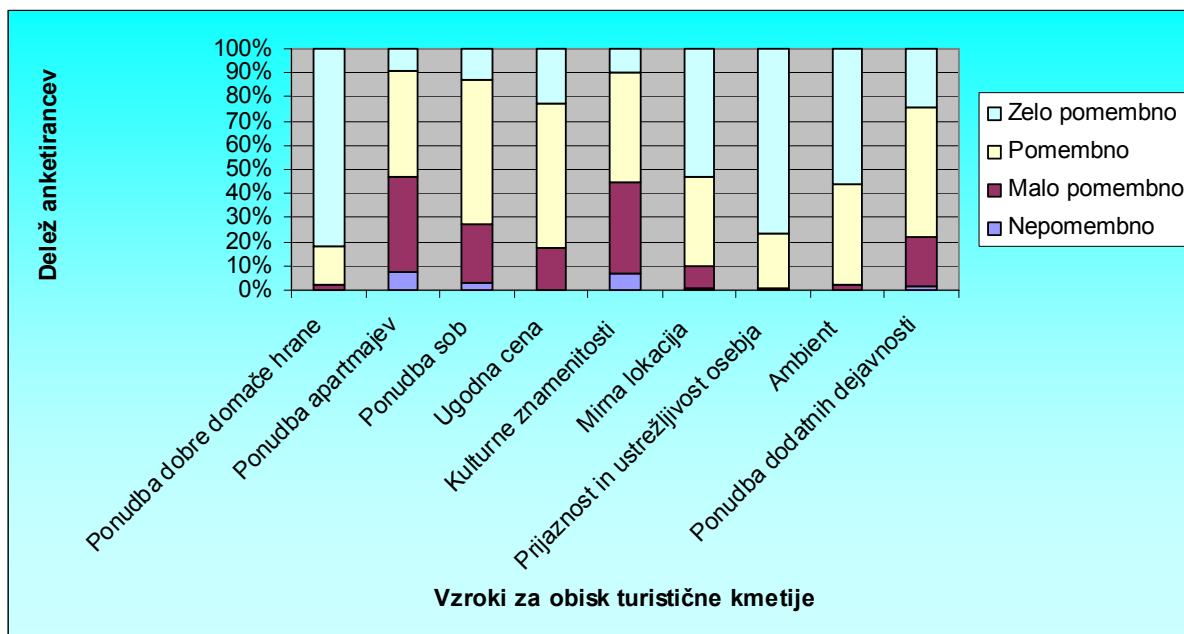

Slika 9: Priložnosti, ob katerih se anketiranci odločijo za obisk turistične kmetije

Največ anketirancev pride na kmetijo z izletom, 26 % jih pride na razna praznovanja, 24 % na družinsko kosilo, 8 % na kmetiji preživi dopust. Samo 2 % anketirancev pa kmetijo obišče službeno ali pa ob obisku znancev oz. sorodnikov.

4.3 PRIČAKOVANJA IN PREFERENCE OBISKOVALCEV TURISTIČNIH KMETIJ

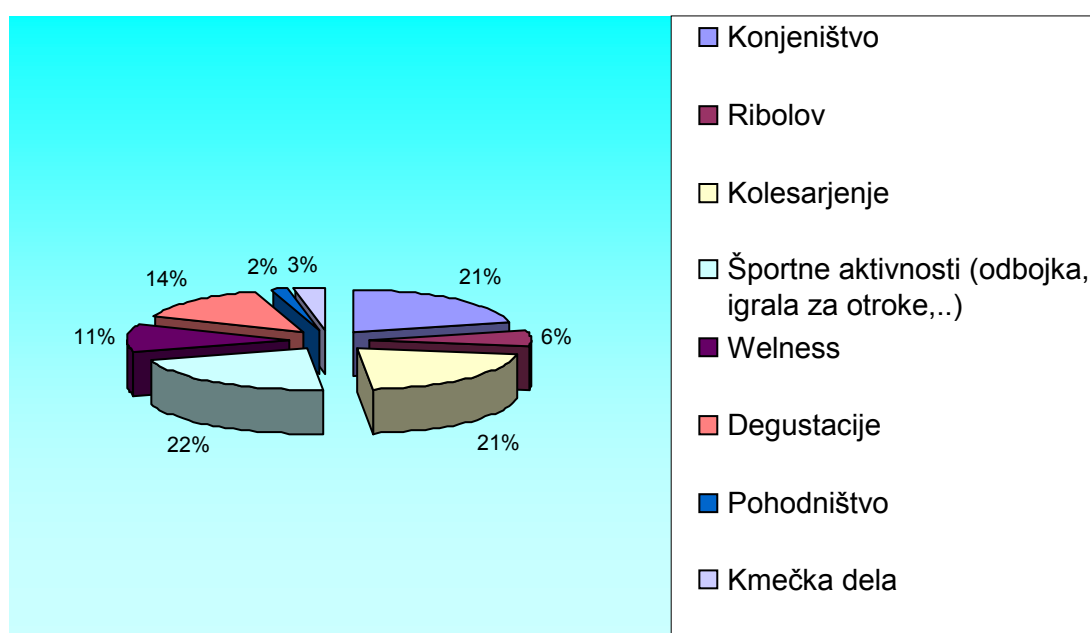
Na sliki 10 je prikazana ocena pomembnosti posameznih dejavnikov, ki vplivajo na odločitev o obisku turistične kmetije.

Slika 10: Ocena pomembnosti posameznih značilnosti turističnih kmetiji z nastanitvijo

Kar 82 % anketirancem je zelo pomembna ponudba dobre domače hrane, 77 % anketirancev si zelo želi prijaznosti in ustrežljivosti osebja, 56 % anketirancev meni, da je zelo pomembna urejenost ambianta, le 9 % anketirancem je najpomembnejša ponudba apartmajev ter kulturne znamenitosti. Ponudba apartmajev ter kulturne znamenitosti se kar 8 % zdi nepomembna.

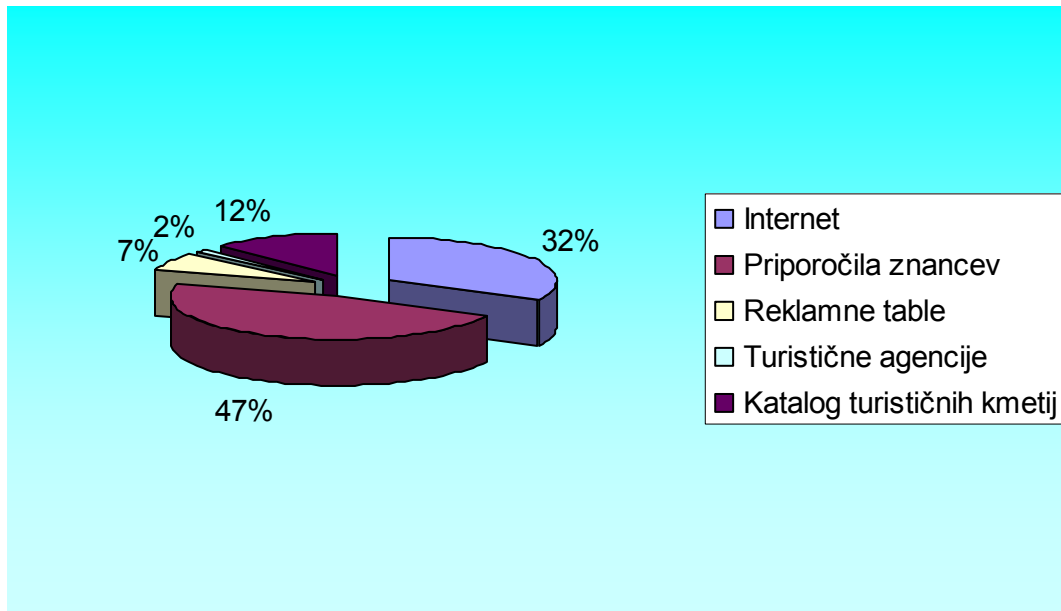
Slika 11 kaže dodatne možnosti za preživljanje aktivnega dopusta na turistični kmetiji.

Slika 11: Dodatne dejavnosti, ki prepričajo gosta za obisk turistične kmetije

Najbolj si anketiranci želijo športnih aktivnosti in to kar 22 %. Za odstotek manj pa si želijo kolesarjenja in konjeništvu. 14 % jih želi degustirati domačo hrano in pijačo, malo manj pa jih meni, da bi bil wellness odličen. Le 3 % si želi kmečka dela ter samo 2 % pohodništvo.

Slika 12 prikazuje vire informacij o turističnih kmetijah

Slika 12: Viri informacij, preko katerih se anketiranci odločijo za obisk turistične kmetije

Priporočila znancev so vsekakor najpomembnejša, tako meni 47 % anketirancev. Sledi internet z 32 %, kjer predvidevamo, da si večina anketirancev poišče turistično kmetijo preko spletne strani Združenje turističnih kmetij Slovenije. Preko kataloga turistične ponudbe si le 12 % anketirancev poišče najprimernejšo turistično kmetijo ter 7 % s pomočjo reklamnih tabel. Turističnih agencij se poslužuje samo 2 % anketirancev.

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

5.1 RAZPRAVA

5.1.1 Ocena primernosti turistične ponudbe Poljanske doline z okolico

Živimo v času, ki je vse bolj naklonjen varstvu narave in njeni biotski pestrosti. Prebivalci in obiskovalci podeželja se vse bolj zavedamo pomena zdravega načina življenja. Izhajajoč iz tega je edino smiselno, da v primeru turistične ponudbe Poljanske doline razmišljamo o okolju prijaznem in sprejemljivem razvoju turizma. Razvijati je potrebno tiste turistične zvrsti, za katere obstajajo naravni in kulturni pogoji in ob tem ohranjati skrb za naravno in kulturno dediščino.

Turistična stroka doživlja v zadnjih letih velike spremembe. Od masovnega turizma, ko so ljudje za svoje počitnice porabili sorazmerno malo denarja in veliko časa, ki so ga preživeli na plaži, so se sedaj trendi spremenili in stremijo h krajšim oddihom, ki vključujejo rekreacijo in kulturo. Turisti so postali zahtevni, dopust želijo doživeti čim bolj pestro in razgibano, za kar so pripravljeni porabiti tudi več denarja. To pa seveda velja samo za določen segment populacije. To je velika priložnost za razvoj turistične dejavnosti na kmetiji v odmaknjenem podeželskem kraju kot je Stara Oselica v Poljanski dolini.

V Poljanski dolini z okolico je zelo pestra turistična ponudba. Trenutno poleg apartmajev in sob ponujajo še dodatne dejavnosti kot so : konjeništvu, wellness, šola v naravi za otroke, zmogljivosti za invalide in podobno. Največ turističnih kmetij v območju ima kombinirano ponudbo (izletniške + stacionarne). Nudijo prenočišča, domače specialitete, možnost spanja na seniku, tenis, kopanje v bazenu, wellness, sodelovanje pri kmečkih opravilih ter peki kruha in potice. Najmanj pa je izletniških kmetij in sicer tri. Obratujejo predvsem ob vikendih, s predhodnim naročilom, kjer postrežejo z dobro domačo hrano.

Turisti imajo na razpolago raznoliko ponudbo turističnih destinacij, kjer se lahko odločajo na podlagi dodatne ponudbe ter dejavnosti, ki so na voljo v bližini turistične kmetije. Gospodarji turističnih kmetij se morajo zavedati, da bodo v prihodnosti ekonomsko uspešno poslovali le, če bodo svojo ponudbo pravočasno znali prilagoditi potrebam in željam svojih gostov, za katere vemo, da se ves čas spreminjajo. Zato je pomembno, da o potrebah in željah gostov na turistični kmetiji stalno zbirajo informacije in na podlagi njih preoblikujejo ter prilagajajo svojo ponudbo, ki bo posledično privabila še več gostov.

S pomočjo anketnega vprašalnika smo ugotovili, da večina anketirancev na kmetiji najbolj pričakuje ponudbo dobre domače hrane, s prijaznimi ter ustrezljivimi gostitelji, sledi prijeten in urejen ambient z okolico ter mirna lokacija za sprostitev in oddih. To je osnova brez katere podeželski turizem danes ne more biti uspešen.

Dodatna ponudba je ključnega pomena za pozitivno delovanje turistične kmetije. Anketiranci menijo, da so športne aktivnosti, kot so igranje odbojke, otroška igrala in podobno zelo pomembne na kmetiji. Prav tako si nekateri želijo dodatno ponudbo kot npr. jahanje konj ali šola jahanja, kolesarjenje, wellness in podobno. Šport je v zadnjih letih postal ena izmed najpomembnejših sestavin pri formiranju turistične ponudbe. Človek sprejema šport kot igro, sprostitev, kar je še posebej pomembno v današnjem stresnem okolju. Ob izboljšanju športne ponudbe bo potrebno vztrajno povečevati nočitvene in prehranske zmogljivosti na kmetijah.

Zaradi številnih gostov in njihovih različnih želja je pomembno, da se lahko na kmetiji izvaja čim več dejavnosti.

5.1.2 Možnost intenzivnejšega povezovanja turizma in kmetijstva v Poljanski dolini

5.1.2.1 Ocena sedanjega stanja

Trenutna povezanost turizma in kmetijstva je dokaj dobra. Danes na območju Poljanske doline delujeta Lokalna turistična organizacija Blegoš ter razvojna agencija Sora. Preko spleta pa se lahko povežemo z Združenjem turističnih kmetij Slovenije.

Vsak izmed zgoraj naštetih se po svojih najboljših močeh trudi za razvoj turizma, a vse prevečkrat se pokaže, kako veliko težo ima pomanjkanje jasne strategije razvoja turizma. Zaradi neuskkljenosti mnenja in načina delovanja velikokrat ni rezultatov, ki bi jih lahko dosegli ob boljšem medsebojnem sodelovanju.

Večina kmetij, ki se ukvarjajo s turistično dejavnostjo, pridelajo skoraj vso hrano doma, nekaj je dokupijo v trgovinah, najmanjši del pa kupijo pri drugih kmetih. V Poljanski dolini je kmetijstvo zelo razširjena dejavnost. Kmetje se najpogosteje ukvarjajo z živinorejo, poljedelstvom, s predelavo raznih mesnih ter mlečnih dobrin, kot dodatna dejavnost pa se pojavlja turizem na kmetiji, lesarstvo, čebelarstvo, peka raznih jedi ter mnogo drugega. Sodelovanje med kmetijami z različno pridelavo bi omogočilo bolj pestro ponudbo na vsaki od sodelujočih turističnih kmetij, zato bi ga morali biti več.

5.1.2.2 Možne izboljšave

Potrebno bi bilo tesnejše sodelovanje in povezovanje vseh turističnih delavcev s kmeti z omenjenega območja. Organizacije za razvoj podeželja bi se morale intenzivneje truditi za večjo informiranost kmetov in za pridobivanje dodatnega znanja o turistični dejavnosti na kmetiji, medtem bi morali nosilci kmetijskih zemljišč to s pridom izkoristiti.

Povezovanje med turističnimi ponudniki in kmetijami bi bilo po našem mnenju nujno. Kmetija, ki se ukvarja s turizmom, ima ustreznih pogojev in časa, da bi vso hrano pridelala doma. Nedvomno je najbolj primerno sodelovanje s kmetijami, ki so specializirane za določeno vrsto dobrin. Pri tem moramo poudariti, da taka povezava prinaša dodaten prihodek na obeh straneh ter tesnejše navezovanje pristnih odnosov med ponudniki ter kmetijo Obed.

5.1.3 Načrtovana turistična ponudba bodoče turistične kmetije Obed

Kmetija obsega dobrih 16,2 ha zemlje, stanovanjsko hišo ter 2 gospodarski poslopji. Za potrebe poslovanja bo lastnica (avtorica diplomske naloge, Martina Obed) uporabila stanovanjsko hišo ter eno gospodarsko poslopje. V okviru svojih storitev bo Turistična kmetija Obed svojim obiskovalcem omogočila prijetne, zabavne in koristne počitnice v naravi. Obiskovalcem bo ponudila prenočišča, doma pridelano hrano na biološki način in tradicionalne kmečke jedi. Prav tako bodo obiskovalcem na voljo razne aktivnosti, kot npr. jahanje konj, balinanje, tenis, otroška igrala z igriščem, sodelovanje pri opravljanju kmečkih opravil, med njimi tudi ogled žganjekuhe, peke kruha in potice v krušni peči in nabiranje zelišč.

- Lokacija:
Kmetija bo prva takšna kmetija, saj v Stari Oselici še ni nobene turistične kmetije. Lokacija bo postala atraktivna za pohodnike, saj mimo kmetije poteka pešpot na Ermanovec (1.026 m). Okolica, kjer se kmetija nahaja, je obdana s travniki in gozdovi, kjer bodo gostje uživali v popolnem miru in neokrnjeni naravi. Poleti bodo gostje radi obiskali kmetijo in se rešili vročega mestnega betona ter se naužili svežega gorskega zraka, pozimi pa užili pravo zimsko idilo z jutranjim soncem in pogledom v meglo zavito Poljansko dolino.
- Prostor, ki bodo namenjeni turizmu:
Bivalni objekt obsega 309,60 m². Ima dve nadstropji, klet in podstrešno stanovanje. V drugem nadstropju bodo uredili tri sobe s kopalnico in straniščem, na podstrehi pa eno sobo ter en apartma. Ostali prostori hiše pa bodo namenjeni bivanju družine Obed. Kmetijska stavba (70 m²), ki trenutno služi namenu drvarnice, bo v prihodnje služila za namene turizma. V njej bo kmečki prostor s 40 sedeži, kjer bodo potekala razna praznovanja ob dobri hrani in pijači. V prihodnosti bi iz enega dela kmetijske stavbe oz. hleva, ki obsega 576,00 m², naredi bi kmečki prostor s 60 sedeži, osem dodatnih sob, wellnes z bazenom ter savno, prostor za predelovanje mesnin, kleti in shrambe. Okolico bo potrebno še urediti. V načrtu je, da leta 2013 podrejo stanovanjsko hišo iz leta 1870, ki je v zelo slabem stanju, asfaltirajo pot od hiše do hleva, naredijo športno igrišče, uredijo parkirni prostor, posadijo rože ter grmičke.
- Kakovost ponudbe:
Za kakovost ponudbe je potrebna predvsem dobra domača hrana in pijača s prijaznimi in ustrežljivimi gostitelji ter urejen izgled kmetije. Kmetija Obed že sedaj izdeluje odlične suhomesnate izdelke iz svinjine ter govedine, v prihodnje pa nameravajo širiti ponudbo še s predelavo mesa divjadi, ovc ter piščancev. Poleg mesnih izdelkov bodo lahko gostom ponudili tudi vegetarijansko hrano ter hrano za diabetike. Povečali bodo površino vrta ter njive in imeli pestro izbiro sezonske in konzervirane zelenjave. Na njivi bodo pridelovali raznovrstno zelenjavo, gostom bodo nudili svežo sezonsko zelenjavo in konzervirano. Poleg svežega in suhega sadja, bodo gostom ponudili še razne sokove, marmelade in sadne slaščice. Prav tako bo pestra ponudba sadnih in zeliščnih čajev ter žganja. Posebno pozornost bodo posvetili čistoči in redu.
- Način reje ter stalež živine:
Trenutno še poteka konvencionalna reja domačih žival, kjer je uporaba kemičnih sredstev ter mineralnih gnojil zanemarljiva. V prihodnje se bo kmetija preusmerila v ekološko rejo in pridelavo surovin, saj povpraševanje po ekološko pridelani hrani vedno bolj narašča. Še naprej bodo redili 200 pitovnih piščancev v turnusu, štiri prašiče in okrog sedem ovce. Vpeljali pa bodo rejo divjadi ter škotskega goveda na strminah, rejo kuncev ter povečali število konj. Divjadi naj bi bilo zaenkrat 7, tri škotska goveda in 10 kuncev. Ukinili pa bodo rejo krav molznic ter zmanjšali rejo ovac. Pridelki iz vrta in njive ter prirejeno meso bodo porabljeni za hrano gostom in domačemu osebju.

5.2 SKLEPI

Pri analizi socialno demografskih podatkov smo ugotovili:

- anketiranci so bili naključno izbrani, izmed njih je dobra polovica mlajših od 30 let. Glede na ponudbo turistične kmetije Obed, bodo zaželeni tudi gostje starejši od 30 let ter otroci;
- anketiranci, so iz vse Slovenije, največ jih je iz Gorenjske regije. S pomočjo promoviranja ter zadovoljnih gostov, bomo širili dober glas tudi v tujino;

Pri analizi poznavanja ponudbe turističnih kmetij ter pogostosti obiskov smo ugotovili:

- največ anketirancev je mnenja, da je najpomembnejša postrežba dobre domače hrane in ob priliki tudi prenočišče. Iz odgovorov je bila razvidna raznolikost želja in potreb anketirancev, zato bo potrebna pestra ponudba dejavnost i na turistični kmetiji Obed;
- največkrat anketiranci turistično kmetijo obiščejo, ko gredo na izlet ali ob raznih praznovanjem ter družinskih kosilih. Le 8% vseh anketirancev pa na kmetiji preživi svoj dopust. Sklepamo, da je ta odstotek manjši zaradi večjega odstotka mlajših anketirancev.

Pri analizi pričakovanj in preferenc obiskovalcev turistične kmetij, smo ugotovili:

- anketiranci pričakujejo od turistične kmetije z nastanitvijo, predvsem dobro domačo hrano s prijaznimi ter ustrezljivimi gostitelji. Pomembna je tudi urejenost samega ambienta in okolice ter pestra izbira dodatnih dejavnosti na kmetiji;
- večina anketirancev si kot dodatno dejavnost želi različnih športnih aktivnosti, kar spet lahko povežemo z večjim deležem mlajših anketirancev. Konjenišstvo in kolesarjenje sta za veliko anketirancev zelo priljubljena športa

6 POVZETEK

Kmetije, ki se nahajajo na hribovitem območju ter spadajo med gorsko višinske kmetije (nadmorska višina nad 700 m), imajo otežene pogoje za obdelavo kmetijskih površin. Pri tem je potrebna večja delovna sila ali ustrezna kmetijska mehanizacija. Obdelovalne površine ne morejo zagotoviti socialno varnost samo z osnovno kmetijsko dejavnostjo, zato gospodarji iščejo dodaten vir dohodka v dopolnilni dejavnosti, kot je na primer turizem na kmetiji.

V diplomski nalogi smo poskusili preveriti zahteve in pogoje za razvoj turistične dejavnosti na kmetiji Obed. Pri pregledu objav smo se osredotočili na aktivnosti analize nakupnega trga, ki so nam dale pomembne podatke o pričakovanjih in preferencah obiskovalcev turističnih zmogljivosti na slovenskih turističnih kmetijah, torej tudi potencialnih gostov bodoče turistične kmetije Obed. Izvedba tovrstne analize je še posebej koristna v regiji, ki je poznana po razmeroma bogati tovrstni ponudbi. Na podlagi rezultatov bomo lahko učinkoviteje načrtovali ponudbo bodoče turistične kmetije Obed in njene vpetosti v turistično ponudbo Poljanske doline.

S pomočjo spletnega programa 1 KA anketiranje smo izvedli anketo, kjer je sodelovalo 334 anketirancev. Sestavljena je bila iz treh delov. Prvi del je vseboval socialno demografske podatke, drugi del je temeljil na poznavanju ponudbe turističnih kmetij ter frekvenci obiskov, tretji del pa je vseboval pričakovanja in preference obiskovalcev turistične kmetije. Pri oblikovanju nabora vprašanj ankete smo izhajali iz predpostavke, da bodo rezultati ankete dali koristne informacije o najprimernejši ponudbi naše bodoče turistične kmetije, saj bomo s tem lažje oblikovali osnovno in dodatno ponudbo. Osnovna ponudba bo temeljila na odlični doma pripravljene hrani, ekološko pridelani hrani v prijetnem ambientu s prijaznimi gostitelji, dodatna ponudba pa bo konjenišvo, balinanje, kolesarjenje, wellness, otroško igrišče, nabiranje gozdnih sadežev in še mnoge druge dejavnosti.

Na kmetiji, kjer trenutno še poteka konvencionalen način kmetovanja, je premalo delovne sile, zato se bo tudi način kmetovanja temu prilagodil. Kmetija se nahaja na območju z omejenimi dejavniki, ter spada med gorsko višinske kmetije. Delo je zelo oteženo, večino travinja (70%) je potrebno ročno obdelati, zato bodo krave molznice zamenjali s škotskim govedom, saj je z njimi manj dela. Čredo ovac bodo zamenjali z damjaki. Ravno tako, kot škotsko govedo bodo tudi damjaki skozi celo leto na pašniku.

Glede na omejen obseg domače delovne sile na kmetiji, bomo pripravljene sodelovati s ponudniki različnih storitev, saj so v Poljanski dolini zelo dobro razvite tudi druge dejavnosti, ne samo turizem. Kmetije se ukvarjajo s pridelavo vseh vrst mlečnih izdelkov, sadnih sokov in kisa, konzervirane zelenjave in sadja, čebelarstva ter še mnogo drugih dejavnosti. Na kmetiji Obed se zavedajo, da gostje vedno več pričakujejo od ponudbe na turističnih kmetijah in zato bi sodelovanje s ponudniki pomenilo bolj popolno zadovoljitev želja bodočih gostov.

Za uspešno poslovanje turistične kmetije Obed, bo poleg naštetega potrebno aktivno promoviranje kmetije. Potekalo bo preko lastne internetne strani, Združenja turističnih kmetij Slovenije, LTO Blegoš, Poljanski portal ter ostale. Naš cilj pa je privabljati goste iz vsega sveta, jim nuditi najboljše ter nanje naredi pozitiven vtis, ki ga ne bodo nikoli pozabili in se bodo radi vračali ter pripovedovali znanecem o prekrasni turistični kmetiji Obed.

7 VIRI

Akt o ustanovitvi lokalne turistične organizacije Blegoš. Ur.l. RS št. 83-3642/05

Erhart V. 2011. Kmetija kot podjetje, dopolnilna dejavnost kot podjetniška priložnost. Prosojnice pri predmetu Dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Domžale, Biotehniška fakulteta, Odd. za zootehniko (neobjavljeno)

Erjavec E. 1998. Ključ za Bruselj imajo v rokah ministri in predsednik vlade. Delo, 40, 141: 31 <http://www.sta.si/vest.php?s=s&id=347203> (1. dec. 2011)

Gorenja vas – Poljane: navdihujoče. Slovenian Alps Gorenjska. <http://www.slovenian-alps.com/si/vodnik-po-regiji/gorenja-vas-poljane> (12. jan. 2012)

Juvančič L. 2011. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah (splošno o dopolnilnih dejavnostih, pregled dopolnilnih dejavnosti po tipih, normativna ureditev in primeri). Prosojnice pri predmetu Dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Domžale, Biotehniška fakulteta, Odd. za zootehniko (neobjavljeno)

Knez P. 2011. Poljanske terme že letos vsaj za čofotanje. Novice Dnevnik. <http://www.dnevnik.si/novice/slovenija/1042430464> (23. nov. 2011)

Krašovec J. 2002. Turistična dejavnost na kmetiji. V: Dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Slekovec A. (ur.). Ljubljana, Kmečki glas: 86-96

Krašovec J. 2008. Predelava kmetijskih pridelkov in storitev na kmetiji. Slovenj Gradec, Kmetijska založba: 44 str.

Kulturni spomeniki lokalnega pomena. Poljanska dolina. http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCcQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.obcina-gvp.si%2Fassets%2Fkultura%2Fkulturalna_dediscina.doc&ei=VifCT4_XA7Hc4QSw7KiHCg&usq=AFQjCNFtewA70IhjY_eJEzBBHjR3tuQQhg&sig2=ZxUTgE5gDJ4YkuVMVIDK7A (13. nov. 2011)

Nadaljevanje del na obvoznici Škofja Loka. Ministrstvo za promet, Direkcija Republike Slovenije za ceste. http://www.dc.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce/novica/article//5518/ (25. jun. 2011)

Naravni izdelki iz škofjeloških hribov. Babica Jerca in Dedek Jaka. http://babicadedek.sora.si/default.aspx?Tip=1551651&KeyID=244&Naslov=Drustvo_za_razvoj_podezelja_Resje (16. nov. 2011)

O dopolnilnih dejavnostih. KGZ Celje. http://www.kmetijskizavod-celje.si/dopolnilne_dejavnosti_ (3. mar. 2011)

Odlok o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenike lokalnega pomena. Ur.l. RS št. 40/01

Odlok o razglasitvi cerkve sv. Volbenka na Logu nad Škofjo Loko za kulturni spomenik lokalnega pomena. Ur.l. RS št. 68-3765/07

Poljanska dolina. Wikipedija, Prosta enciklopedija.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Poljanska_dolina_%28Gorenjska%29 (16. nov. 2011)

Poljanska obvoznica Škofja Loka. Občina Škofja Loka.

<http://www.skofjaloka.si/default.aspx?Tip=5494651&KeyID=10965&Naslov=777>
(20. nov. 2011)

Potočnik Slavič I. 2011. CRP V5-1014: Potenciali dopolnilnih dejavnosti in podjetništva na podeželju. 1. fazno poročilo: 24 str. (neobjavljeno)

Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost. Ur. l. RS št. 78-3702/99

Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti. Ur.l. RS št. 88-3847/00

Prebivalstvo po naseljih. SI – STAT podatkovni portal. Prebivalstvo. Število prebivalcev. Statistični urad Republike Slovenije.

http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/Dem_soc..asp#05 (9. maj 2011)

Pri Boštjanovcu. Združenje turističnih kmetij Slovenije.

<http://www.turisticnekmetije.si/pri-bostjanovcu> (5. mar. 2011)

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013. MKGP.

<http://rpp.ilirska-bistrica.si/dokumenti/PRP%202007-2013.pdf> (19. jun. 2011)

Razvojni program podeželja na območju občin Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri za obdobje 2007 – 2013. Razvojna agencija Sora.

http://www.obcina-gvp.si/?lang=&option=content&content_id=108 (maj, 2011)

Statistične informacije. Turizem.

http://www.stat.si/letopis/2007/MP/25-07_slo.pdf (25. nov. 2011)

Stara Oselica. Poljanska dolina.

<http://www.poljanska-dolina.si/kraji/stara-oselica/> (16. nov. 2011)

Sveti Tomaž v Brodeh. Župnija sv. Jakoba Škofja Loka.

<http://zupnije.rkc.si/skofja-loka/cmsms/podruznicne-cerkve/sv-tomaz.html> (6. maj 2012)

Turistične kmetije. Uradni slovenski turistični informacijski portal.

<http://www.slovenia.info/si/Domov.htm?home=0&lng=1> (april 2011)

Verbole A. 1995. Slabosti in prednosti podeželskega turizma; je prihodnost v trajnostnem razvoju? V: Izhodišča, sestavine in problemi celovitega razvoja podeželja v Sloveniji. Zbornik posveta. Kovačič M. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo: 125-132

Visoko pri Poljanah, domačija Ivana Tavčarja. Uradni slovenski turistični informacijski portal.

http://www.slovenia.info/?kul_zgod_znamenitosti=6462&lng=1 (16. nov. 2011)

Zakon o kmetijstvu. Ur.l. RS št. 45/1978/08

Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili. Ur. l. RS št. 52-2452/00

Združenje turističnih kmetij Slovenije. Opis kmetij v Poljanski dolini.

<http://www.turisticnekmetije.si/domaca-stran> (6. apr. 2011)

ZAHVALA

Za strokovne nasvete, trud in razumevanje se zahvaljujem mentorju doc. dr. Luki Juvančič in recenzentu prof. dr. Stankotu Kavčič.

Zahvaljujem se vsem, ki so si vzeli čas za sodelovanje v anketi.

Za pomoč pri urejanju in pregledu diplomskega dela se zahvaljujem dr. Nataši Siard in prof. dr. Ivanu Štuhec.

Zahvaljujem se Simoni Krebelj za lektorsko delo.

Lepo se zahvaljujem Sabini Knehtl za vso njeno pomoč in prijaznost skozi študijska leta.

Zahvaljujem se sošolkam in sošolcem zlasti Anji Počkaj, Ani Cirar, Špeli Žerovnik, Anji Zibelnik, Sari Jurca, Evi Krizmanič, in Mateji Sovič za medsebojno sodelovanje ter spodbudo.

Zahvaljujem se vsem prijateljem, Angelci Oven in teti Mimi za spodbudne besede.

Posebno zahvalo pa namenjam svojim staršema, bratu Jerneju in fantu Jaku za vso moralno podporo, potrpljenje in spodbudo.

PRILOGE

Priloga A:

Anketni vprašalnik o tem, kaj ljudje pričakujejo od turistične kmetije

1. Spol:

- Moški
- Ženski

2. Starost:

- Pod 30 let
- Od 31 do 50 let
- 51 let in več

3. Prosim, navedite ime občine, v kateri prebivate?

_____.

4. Stopnja izobrazbe:

- Osnovna, srednja, poklicna šola (III., IV., V. stopnja)
- Višja šola (VI. stopnja)
- Visoka šola (VII. stopnja)

5. Kaj si Vi predstavljate pod besedama »turistična kmetija« oz. »kmečki turizem« ?

_____.

6. Ste že bili kdaj na turistični kmetiji?

- Da
- Ne

7. Kolikokrat na leto obiščete turistično kmetijo ?

- Manj kot 5-krat na leto
- Od 5 do 10-krat na leto
- Več kot 10-krat na leto

8. Ob katerih priložnostih se največkrat odločite za obiske?

- Preživljanje dopusta
- Praznovanje
- Družinsko kosilo
- Izlet
- Drugo: _____.

9. Ob uporabi spodnje lestvice ocenite, kaj za vas pomeni dobra ponudba na turistični kmetiji z nastanitvijo?

	Nepomembno	Malo pomembno	Pomembno	Zelo pomembno
Ponudba dobre domače hrane	☐	☐	☐	☐
Ponudba apartmajev	☐	☐	☐	☐
Ponudba sob	☐	☐	☐	☐
Ugodna cena	☐	☐	☐	☐
Kulturne znamenitosti	☐	☐	☐	☐
Mirna lokacija	☐	☐	☐	☐
Prijaznost in ustrežljivost osebja	☐	☐	☐	☐
Ambient	☐	☐	☐	☐
Ponudba dodatnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐

10. Ponudba katerih dodatnih dejavnosti bi Vas prepričala za obisk?

- Konjeništvo
- Ribolov
- Kolesarjenje
- Športne aktivnosti (odbojka, igrala za otroke,..)
- Wellness
- Degustacij
- Drugo: _____.

11. Na podlagi katerih medijev izberete določeno turistično kmetijo?

- Internet
- Priporočila znancev
- Reklamne table
- Turistične agencije
- Katalog turističnih kmetij